

**PROGRAM OCHRONY
ZDROWIA PSYCHICZNEGO
dla POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO
na lata 2024-2030**

Łomża 2024 rok

Spis treści:

1. Wprowadzenie.....	3
2. Diagnoza sytuacji w kraju	4
2.1 <i>Diagnoza sytuacji w Powiecie Łomżyńskim</i>	
2.2 <i>Zamachy samobójcze</i>	
2.3 <i>Sytuacja w Powiecie Łomżyńskim na podstawie danych Powiatowego Zespołu</i> <i>Orzekania o Niepełnosprawności w Łomży</i>	
2.4 <i>Pacjenci Szpitala Wojewódzkiego w Łomży korzystający z opieki psychiatrycznej</i>	
2.5 <i>Leczenie uzależnień</i>	
2.6 <i>Uczestnicy WTZ w Nowym Cydzynie</i>	
2.7 <i>Podopieczni domów pomocy społecznej</i>	
2.7.1. <i>Podopieczni ŚDS w Kownatach</i>	
2.8. <i>Podopieczni PCPR w Łomży</i>	
2.9 <i>Orzeczenia PPP nr 1 w Łomży</i>	
2.9.1 <i>Klienci PUP w Łomży</i>	
3. Instytucje realizujące zadania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.....	39
3.1 <i>Stacjonarna i ambulatoryjna opieka zdrowotna psychiatryczna i leczenie uzależnień</i>	
3.2 <i>Instytucje z zakresu pomocy i rehabilitacji społecznej</i>	
3.3 <i>Instytucje z zakresu pomocy edukacyjnej</i>	
3.4 <i>Instytucje z zakresu aktywizacji zawodowej</i>	
3.5 <i>Orzecznictwo</i>	
4. Cele i zadania programu.....	59
5. Monitorowanie programu.....	66
6. Spis Wykresów	67
7. Spis Tabel	69

1. Wprowadzenie

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Łomżyńskiego został opracowany na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz.U. z 2023 r. poz. 2480) oraz zapisów w art. 1-2 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 poz. 917) przez zespół powołany Uchwałą Zarządu Powiatu Łomżyńskiego nr 3/11/2024 z dnia 12 czerwca 2024 r.

W myśl przepisów ustawy o ochronie zdrowia psychicznego ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ponadto, w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin.

Ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
- 2) zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- 3) kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024 – 2030 określa podmioty biorące udział w jego realizacji oraz cele główne i szczegółowe dla poszczególnych podmiotów. Dla samorządów powiatowych jako cel główny wskazano: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb.

Cele szczegółowe:

- upowszechnienie zintegrowanego i kompleksowego modelu ochrony zdrowia psychicznego w oparciu o model opieki środowiskowej,
- upowszechnienie różnicowanych form pomocy i oparcia społecznego,
- aktywizacja zawodowa i społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi,
- skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy,
- udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dzieciom, uczniom, rodzicom i nauczycielom.

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Łomżyńskiego na lata 2024 – 2030 obejmuje elementy, których realizacja jest realnie możliwa i wynika przede wszystkim z możliwości finansowych, organizacyjnych, potrzeb społecznych oraz zadań przypisanych powiatowi i realizowanych na poziomie powiatu.

2. Diagnoza sytuacji w kraju

Od lat eksperci wskazują na wyzwanie dla zdrowia publicznego, jakim jest ochrona zdrowia psychicznego. Do wzrostu rozpowszechnienia problemów psychicznych przyczyniła się epidemia COVID-19 oraz wojna tocząca się w Ukrainie.

„Kompleksowe badanie stanu zdrowia psychicznego społeczeństwa i jego uwarunkowań (EZOP II)” przedstawia epidemiologię chorób i zaburzeń psychicznych wśród mieszkańców RP. Badanie objęło swoim zasięgiem wszystkie grupy wiekowe: dzieci w wieku 0-6 lat, dzieci i młodzież w wieku 7-17 lat oraz dorosłych w wieku 18 lat i powyżej. Zebrano ponad 15 tys. wywiadów na reprezentatywnej próbie losowej mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej.

Dzieci w wieku 0-6 lat

W badaniu EZOP II wskazano, że najczęściej występującymi zaburzeniami rozwojowymi pojawiającymi się na różnych etapach życia małego dziecka są zaburzenia emocjonalno-afektywne, które wykazano u ponad 6% dzieci. Ponadto były zgłaszane zaburzenia adaptacyjne, zaburzenia komunikacji społecznej oraz zaburzenia interakcji z innymi, które dotyczyły ponad 4% dzieci. Ryzyko wystąpienia większości zaburzeń rozwojowych było podobne u chłopców i dziewczynek. Różnego rodzaju zaburzenia stwierdzano u około 16% dzieci do 6. roku życia, co przekłada się na liczbę ponad 420 tys.

Dzieci i młodzież w wieku 7-17 lat

Ponad pół miliona dzieci i młodzieży cierpi na zaburzenia psychiczne, z czego ponad 200 tys. to dzieci w wieku 7-11 lat i ponad 350 tys. młodzieży w wieku 12-17 lat. Zaburzeń internalizacyjnych, na które składają się przede wszystkim zaburzenia lękowe, doświadcza ponad 300 tys. dzieci i młodzieży, około 8% dzieci i 7% młodzieży. Zaburzenia nastroju, w tym zaburzenia depresyjne i epizody manii, potwierdziło znacznie mniej, bo 70 tys. dzieci i młodzieży. Zaburzeń eksternalizacyjnych czyli zaburzeń behawiortalnych doświadczało około 300 tys. dzieci i młodzieży, w tym ponad 100 tys. doświadczało zaburzeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych (alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych). Rozpowszechnienie tych zaburzeń na wsi jest prawie dwukrotnie większe niż w miastach i przekracza wyraźnie próg 20%.

Dorośli – w wieku 18 lat i więcej

W badaniu EZOP II zaburzenia psychiczne w perspektywie całego życia ujawniło 26,5% uczestników – około 8 330 200 osób. Do problemów o największym rozpowszechnieniu należały: zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu – 7,3%, napady lękowe – 7,0%, fobie swoiste – 4,9%, epizody depresji- - 3,9% i zaburzenia zachowania – 3,8%. Wszystkie dostępne dane światowe wskazują na kilkakrotnie wyższe rozpowszechnienie zaburzeń depresyjnych. Do przeciętnie najwcześniej (tj. przed osiągnięciem wieku dorosłego) ujawniających się w ciągu życia zaburzeń należą lęki w postaci fobii (swoiste – 8,6 lat; społeczne – 11,6 lat; agorafobia – zaburzenie nerwicowe, przejawiające się nieuzasadnionym, zwykle wręcz chorobliwym lękiem przed otwartą przestrzenią – 13,9 lat) i zaburzenia socjalizacyjne wieku

rozwojowego (opozycyjno – buntownicze – 12,0 lat, zachowania – 13,3 lat). Natomiast do zaburzeń rozpoczynających się przeciętnie najpóźniej (40 lat i więcej) należą epizody depresji (40,1 lat) i neurastenii - zaburzenia nerwicowe (40 lat).

Występowanie zaburzeń psychicznych w życiu potwierdza ponad 25% mężczyzn i nieco mniej niż 20% kobiet. Rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych zwiększa się wraz z wiekiem od 19,2% w wieku 18-29 do 34,2% w wieku 65+. Szczyt rozpowszechnienia wśród seniorów przypada na wiek 65-69 lat, a następnie po 70. roku życia rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych spada.

Dane uzyskane w badaniu EZOP II odnoszą się również do zachowań samobójczych. Badanie wykazało, że 1,5% osób potwierdziło, że kiedykolwiek w życiu miało myśli samobójcze, natomiast po ekstrapolacji na populację można szacować, że ponad 110 tys. dorosłych podejmowało próby samobójcze.

2.1 Diagnoza sytuacji w Powiecie Łomżyńskim

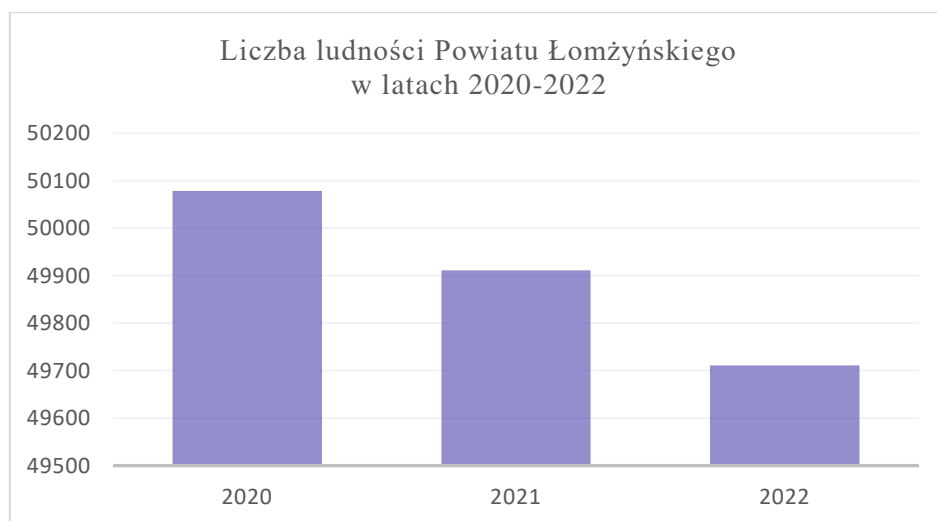
Dane demograficzne

Powiat Łomżyński obejmuje obszar 9 gmin :
- 2 gminy miejsko-wiejskich (Jedwabne, Nowogród)
- 7 gmin wiejskich (Łomża, Miastkowo, Piątnica, Przytuły, Śniadowo, Wizna, Zbójna).

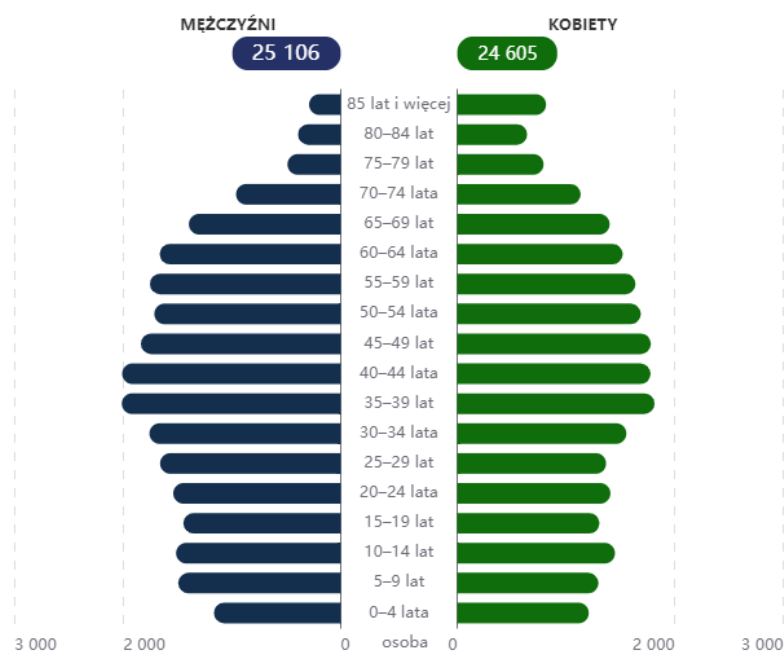
Liczba ludności Powiatu Łomżyńskiego w 2022 r. wyniosła 49 711 mieszkańców. W porównaniu do roku 2021 jest to mniej o 200 mieszkańców. Stanowi to 4,3% ludności Województwa Podlaskiego i 0,13% populacji naszego kraju. 3788 osób zamieszkuje miasta na terenie Powiatu Łomżyńskiego tj. Nowogród i Jedwabne.

Wykres 1. Liczba ludności Powiatu Łomżyńskiego w latach 2020-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Statystycznego Vademecum Samorządowca

Wykres 2. Ludność Powiatu Łomżyńskiego w 2022 r. według płci i wieku

Źródło: GUS, Statystyczne Vademecum Samorządowca

Powiat Łomżyński zamieszkuje 24605 kobiet oraz 25106 mężczyzn. Wiek dominujący w przypadku kobiet jak i mężczyzn mieści się w przedziale 35-49 lat. Można zaobserwować nadwyżkę liczby mężczyzn do liczby kobiet, która wyraźnie spada w przedziale wiekowym od 70 do 85 lat i więcej.

Średni wiek mieszkańców wynosi 40,8 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego, który wynosi 42,3 lat oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski, który wynosi 42,1 lat. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu łomżyńskiego w 2050 roku wynosi 48 021, z czego 24 071 to kobiety, a 23 950 mężczyźni.¹

62,4% mieszkańców powiatu łomżyńskiego jest w wieku produkcyjnym, 18,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 19,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.²

Ludność w wieku produkcyjnym rozumie się jako ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, zaś dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku mobilnym, tj. 18–44 lata i niemobilnym, tj. mężczyźni w wieku 45–64 lata, kobiety w wieku 45–59 lat.

Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat.³

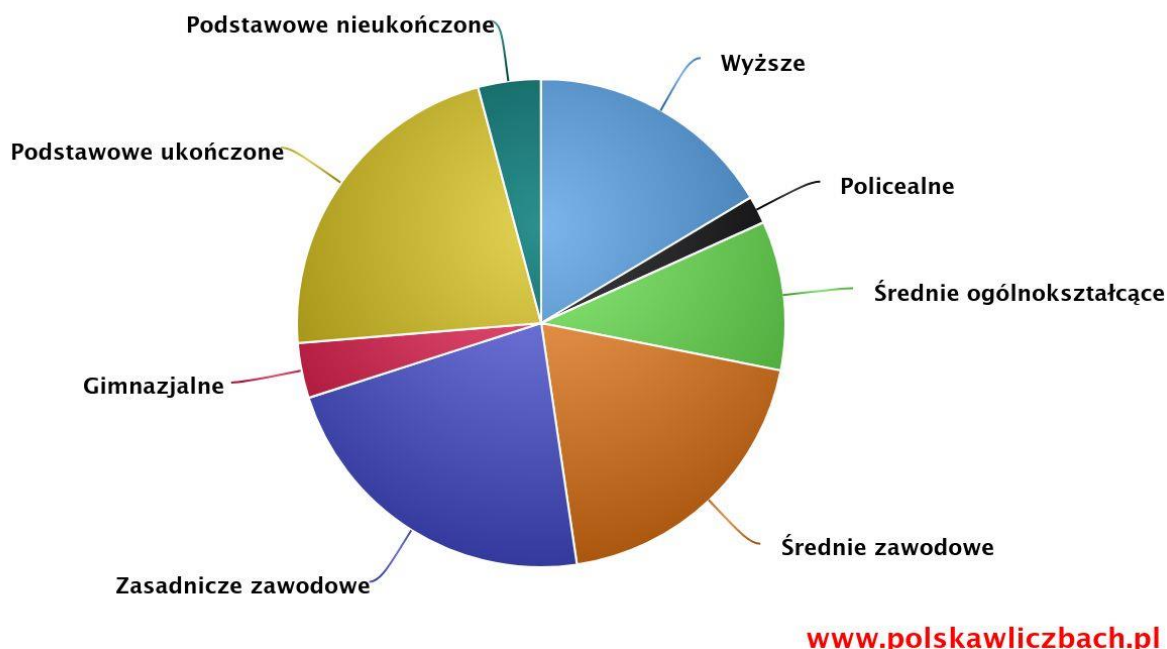
¹ Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/powiat_lomzynski#demografia-w-pigulce

² Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/powiat_lomzynski#demografia-w-pigulce

³ Źródło: Sytuacja demograficzna Województwa Podlaskiego w 2021 r., Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2023 r.

Poziom wykształcenia – powiat łomżyński

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2021)

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/powiat_łomzynski

12 260 mieszkańców powiatu łomżyńskiego jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w tym 5 824 kobiet oraz 6 436 mężczyzn.

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku 16,4% ludności posiada wykształcenie wyższe, 1,8% wykształcenie policealne, 9,9% średnie ogólnokształcące, a 19,5% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 22,4% mieszkańców powiatu łomżyńskiego, gimnazjalnym 3,6%, natomiast 22,1% podstawowym ukończonym. 4,2% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do średniej krajowej mieszkańcy powiatu łomżyńskiego mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w powiecie łomżyńskim największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (22,4%) oraz wyższe (20,8%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (27,8%) oraz podstawowe ukończone (21,6%).⁴

W powiecie łomżyńskim na 1000 mieszkańców pracuje 386 osób. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa podlaskiego oraz nieznacznie mniej od wartości dla Polski. 51,4% aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu łomżyńskiego pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 25,5% w przemyśle i budownictwie, a 8,8% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,1% pracuje w sektorze finansowym (dział. finansowa i ubezpieczeniowa, obsł. rynku nieruchomości).⁵

⁴ Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/powiat_łomzynski#edukacja-i-szkolnictwo

⁵ Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/powiat_łomzynski#rynek-pracy-w-pigulce

2.2 Zamachy samobójcze

Dane na temat liczby samobójstw są gromadzone przez Komendę Główną Policji. Jak wynika z dostępnych statystyk, łączna liczba zamachów samobójczych wyniosła w 2021 r. 13 798, w tym samobójstw dokonanych – 5201. Zamachy samobójcze zakończyły się zgonem wśród 4413 mężczyzn oraz 787 kobiet.

Najczęstszym sposobem dokonania zamachu samobójczego było powieszenie się (stanowiące 78%), rzucenie się z wysokości (ok. 7%) oraz rzucenie się pod pojazd w ruchu (prawie 3%), a najrzadziej dokonywano zamachu przez zatrucie środkami odurzającymi.

Najczęstsze ustalone przyczyny zamachów samobójczych zakończonych zgonem to choroba psychiczna albo zaburzenia psychiczne oraz nieporozumienia rodzinne lub przemoc w rodzinie. Najwięcej zamachów samobójczych było wśród osób w wieku 19-24 lat – 1573 oraz wśród osób w wieku 30-34 lat -1504.⁶

W 2022 roku ogólna liczba zamachów samobójczych w Polsce wyniosła 14,5 tys. To o 5,2% więcej niż w 2021 roku. Samobójstwa dokonane to 5108 osób. Zamachy samobójcze zakończyły się zgonem wśród 4261 mężczyzn i 847 kobiet. Dane te rzucają też pewne światło na najczęstsze przyczyny zamachów samobójczych wśród Polaków. Jednak, zdaniem ekspertów, gromadzone informacje wciąż nie są wyczerpujące. Przy tym szczegóły dotyczące konkretnej osoby mogą obejmować kilka pozycji. Do tego na czele zeszłorocznego zestawienia jest nieustalony powód – 5,7 tys. (w 2021 roku – 5,5 tys.).

Zamach samobójczy rzadko jest spowodowany wyłącznie jednym czynnikiem. Osoba, która decyduje się na taki krok, najczęściej żyje w długotrwałym kryzysie i ze swojej perspektywy nie widzi z niego wyjścia.

Najczęstszy ustalony powód zamachu samobójczego obejmuje chorobę psychiczną i zaburzenia psychiczne – 4,1 tys. w 2022 r. (rok wcześniej – 3,6 tys.). – Zaburzenia psychiczne mogą prowadzić do silnych uczuć braku nadziei, osamotnienia i negatywnych przekonań na temat siebie bądź innych osób. To właśnie one mogą tak naprawdę skłaniać człowieka do popełnienia samobójstwa – wyjaśnia psycholog Michał Murgrabia z platformy ePsycholodzy.pl.

Dalej w zestawieniu KGP widać m.in. zawód miłosny – 1,5 tys. w 2022 r. (1,4 tys. w 2021 r.), nieporozumienia rodzinne lub przemoc w rodzinie – 1,3 tys. (1,3 tys.), a także powód inny niż wymieniony w statystykach – 860 (840).⁷

W zamachach samobójczych niepokojąco zwiększyła się ich liczba wśród dzieci i młodzieży. W 2022 roku w grupie wiekowej 13-18 lat odnotowano 2008 zamachów samobójczych.

⁶ Źródło: Badanie EZOP II

⁷ Źródło: <https://www.medexpress.pl/ochrona-zdrowia/znow-wzrost-liczby-prob-samobojczych-w-polsce-co-jest-powodem-86661/>

W 2021 roku ta liczba wynosiła 1411 osób. Wśród osób dorosłych najliczniejsza grupa wiekowa dla zamachów samobójczych był to przedział wiekowy 35-39 lat – 1529 osób.

Najwięcej zamachów samobójczych zakończonych zgonem odnotowano wśród osób w przedziałach wiekowych: 30-34, 35-39 oraz 60-64.

Poniżej przedstawiono dane z terenu powiatu łomżyńskiego – stan na dzień 31.12.2022 r.

Tabela 1. Osoby dorosłe w zamachach samobójczych w Powiecie Łomżyńskim w 2022 r.

Płeć	Próby samobójcze	
	Usiłowanie samobójstwa	Zakończone zgonem
Kobiety	33	5
Mężczyźni	45	12
Razem	78	17

Opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Powyższe dane wskazują na większą ilość usiłowania samobójstw wśród mężczyzn co stanowi 57,69% wszystkich usiłowań.

Dane wyższe są w stosunku do mężczyzn również w zamachach samobójczych zakończonych zgonem, ich ilość stanowi bowiem 70,59% wszystkich samobójstw zakończonych zgonem.

Wykres 4. Usiłowanie samobójstwa ze względu na miejsce zamieszkania, stan na dzień 31.12.2022 r.

Wykres 5. Próby samobójcze zakończone zgonem ze względu na miejsce zamieszkania, stan na dzień 31.12.2022 r.

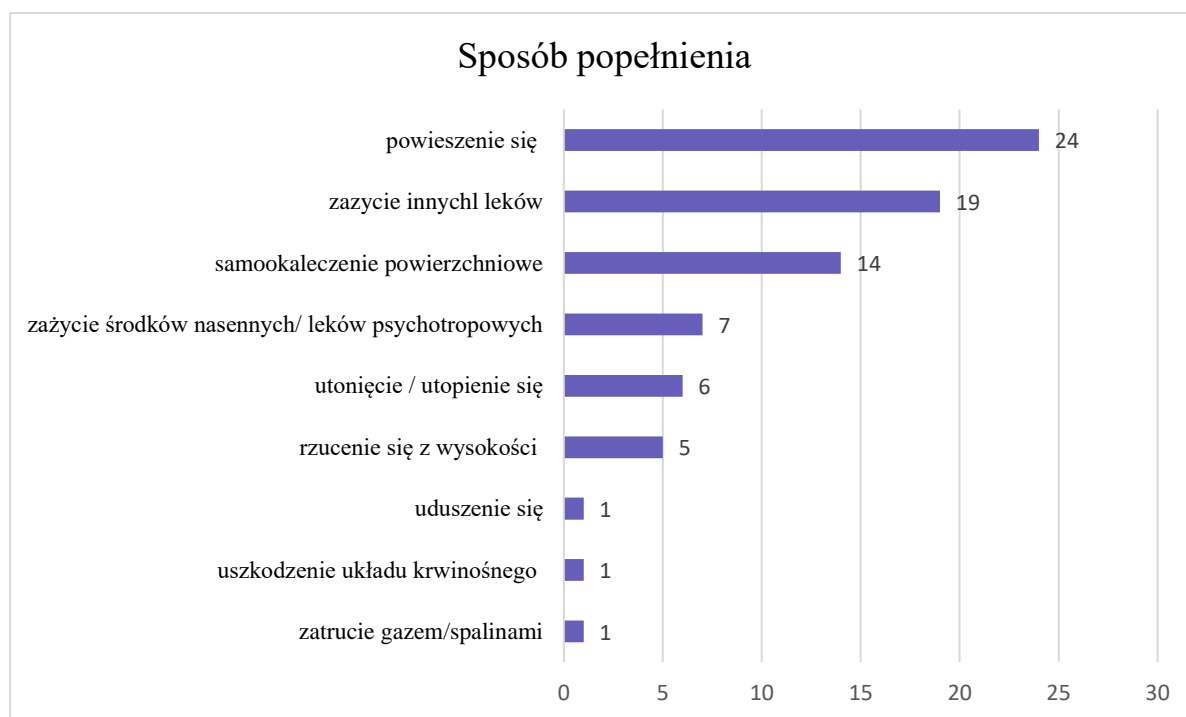

Opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Na powyższych wykresach można zaobserwować, że usiłowanie samobójstwa częściej odbywa się na terenie miasta – jest to 58,97% wszystkich usiłowań. Natomiast próby samobójcze

zakończone zgonem częściej zdarzają się na terenie wsi, stanowi to 76,47% wszystkich prób samobójczych zakończonych zgonem.

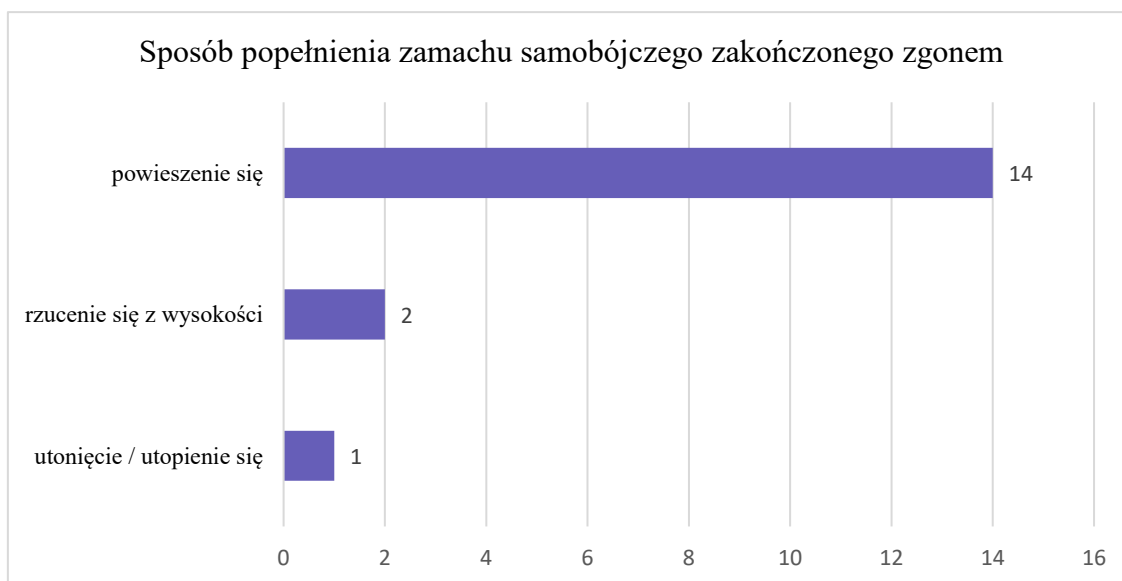
Wykres 6. Osoby w zamachach samobójczych według sposobów popełnienia, stan na dzień 31.12.2022 r.

Opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Powyższy wykres przedstawia dane, z których wynika, że najczęstszym sposobem popełnienia zamachu samobójczego jest powieszenie się, co stanowi 30.77% spośród wszystkich sposobów popełnienia.

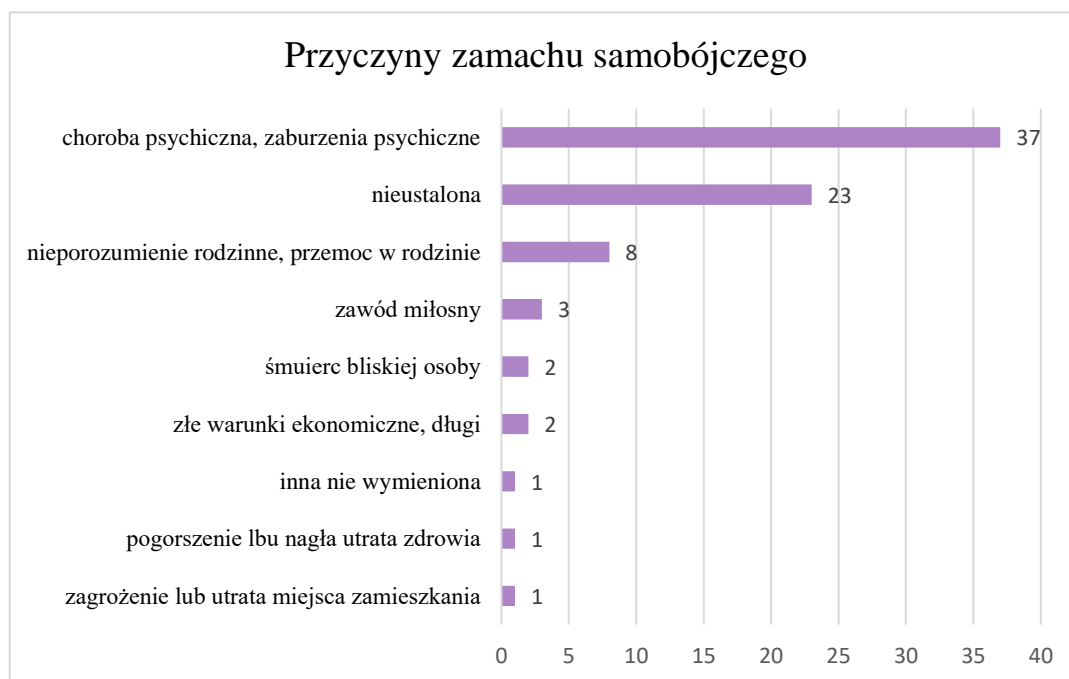
Wykres 7. Zamachy samobójcze zakończone zgonem według sposobów popełnienia, stan na dzień 31.12.2022 r.

Opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Zamachów samobójczych zakończonych zgonem najczęściej dokonywano poprzez powieszenie się, stanowi ona 82,35% sposobów popełniania zamachu samobójczego zakończonego zgonem.

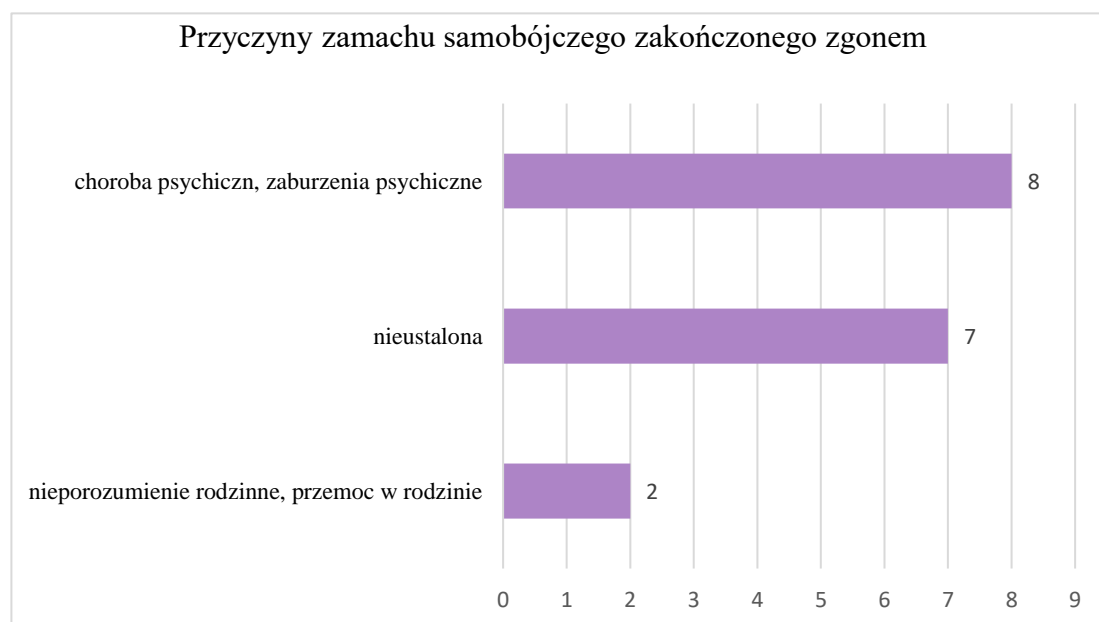
Wykres 8. Przyczyny zamachu samobójczego, stan na dzień 31.12.2022 r.

Opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Najczęstsza przyczyną zamachu samobójczego wskazana jest choroba psychiczna, zaburzenia psychiczne, co stanowi 47,44 % wszystkich wskazanych przyczyn. Na drugim miejscu jest przyczyna nieustalona, co stanowi 29,49% wszystkich wskazanych przyczyn.

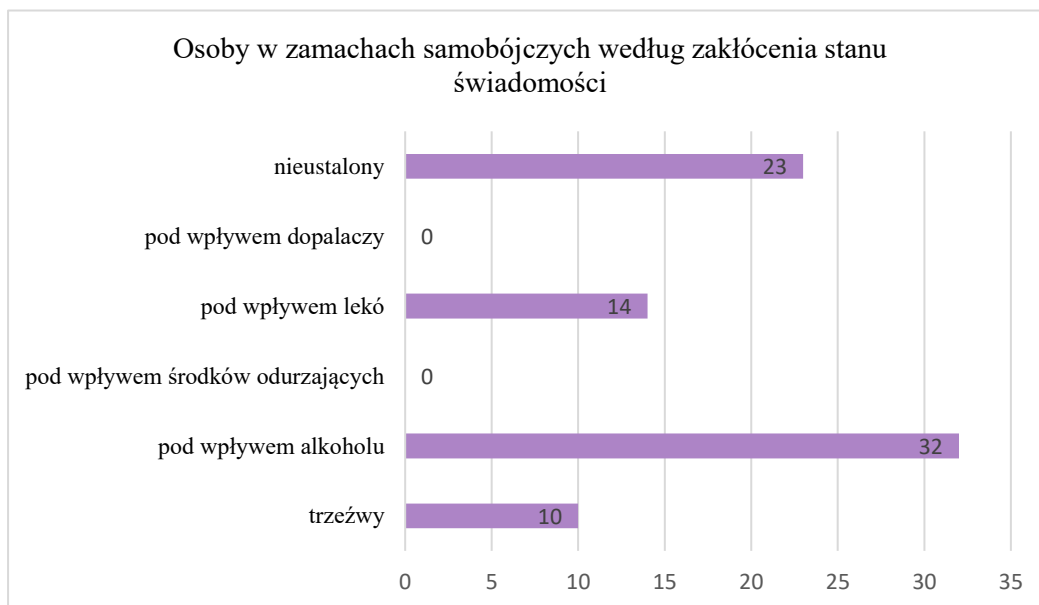
Wykres 9. Zamachy samobójcze zakończone zgonem według przy czyny, stan na dzień 31.12.2022 r.

Opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Tak jak wskazano na wykresie 9 najczęstszą przyczyną zamachu samobójczego zakończonego zgonem jest choroba psychiczna, zaburzenia psychiczne, stanowi to 47,06% przyczyn zamachów samobójczych zakończonych zgonem.

Wykres 10. Osoby w zamachach samobójczych według zakłócenia stanu świadomości, stan na dzień 31.12.2022 r.

Opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Powyższy wykres ukazuje, że najczęstszym stanem zakłócenia świadomości w zamachach samobójczych jest alkohol, co stanowi 40,50 % wszystkich wskazanych stanów zakłócenia świadomości. Kolejną wskazaną wartością jest nieustalony stan zakłócenia świadomości, co stanowi 30,38 % wszystkich wskazanych stanów zakłócenia świadomości.

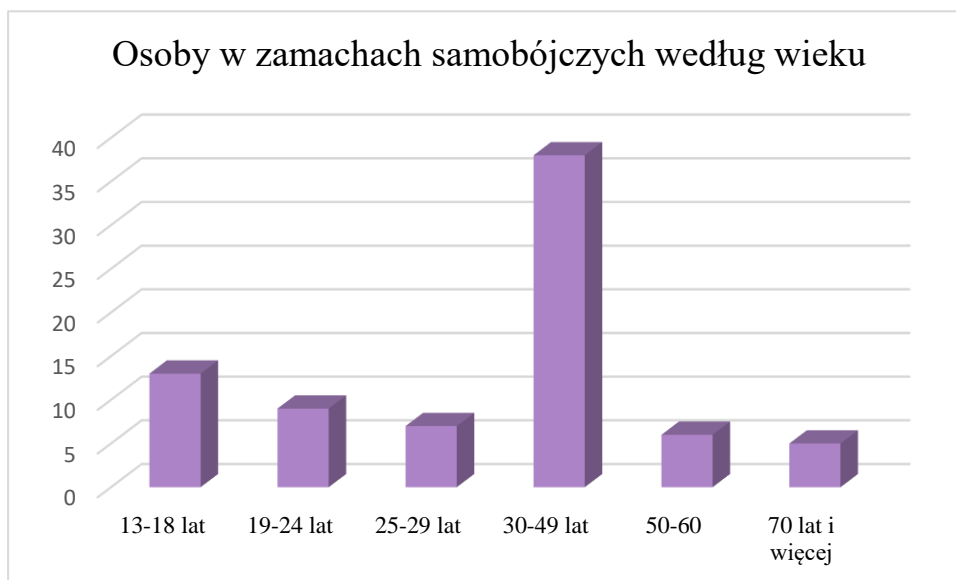
Wykres 11. Zamachy samobójcze zakończone zgonem według zakłócenia stanu świadomości, stan na dzień 31.12.2022 r.

Opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Wykres nr 11 przedstawia dwa stany zakłócenia świadomości, podczas których zamachy samobójcze zostały zakończone zgonem. Osoby pod wpływem alkoholu stanowiły 12%, zaś nieustalony stan zakłócenia świadomości stanowił 88% zgonów.

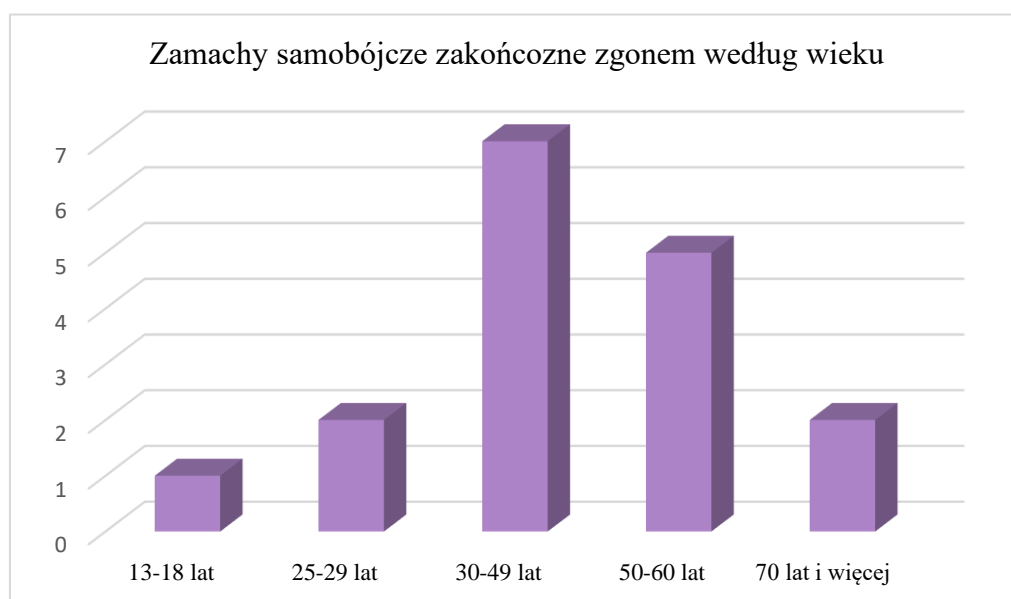
Wykres 12. Osoby w zamachach samobójczych według wieku, stan na dzień 31.12.2022 r.

Opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Najliczniejszą grupę wiekową osób w zamachach samobójczych stanowi przedział wiekowy pomiędzy 30 a 49 rokiem życia. Jest to 48,72 % spośród wszystkich grup wiekowych.

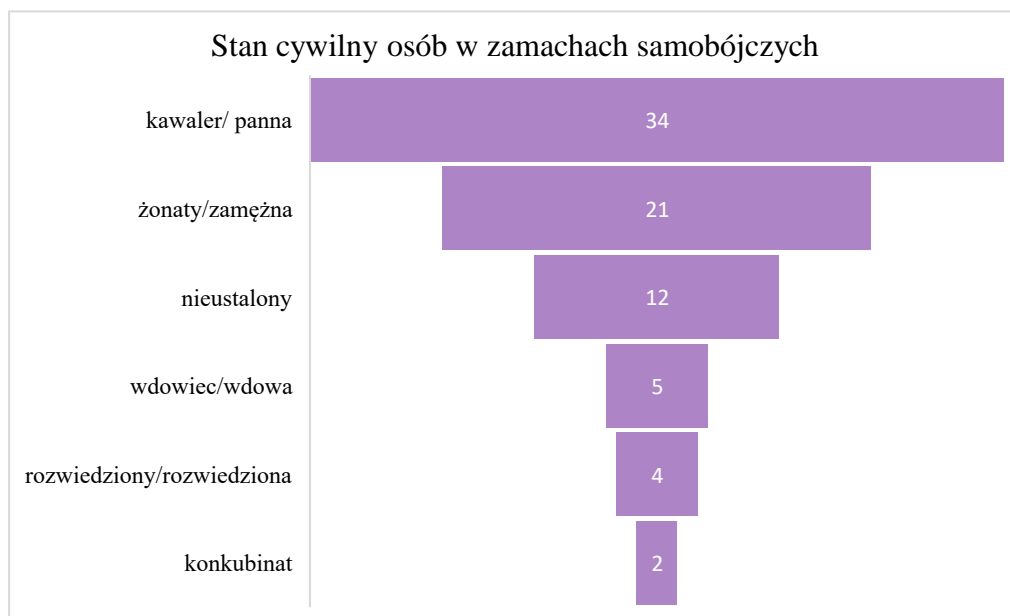
Wykres 13. Zamachy samobójcze zakończone zgonem według płci, stan na dzień 31.12.2022 r.

Opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Wykres 13 ukazuje, że zamach samobójczy zakończony zgonem najczęściej dokonuje się również w grupie wiekowej 30-49 lat, co stanowi 41,17 % zamachów samobójczych zakończonych zgonem.

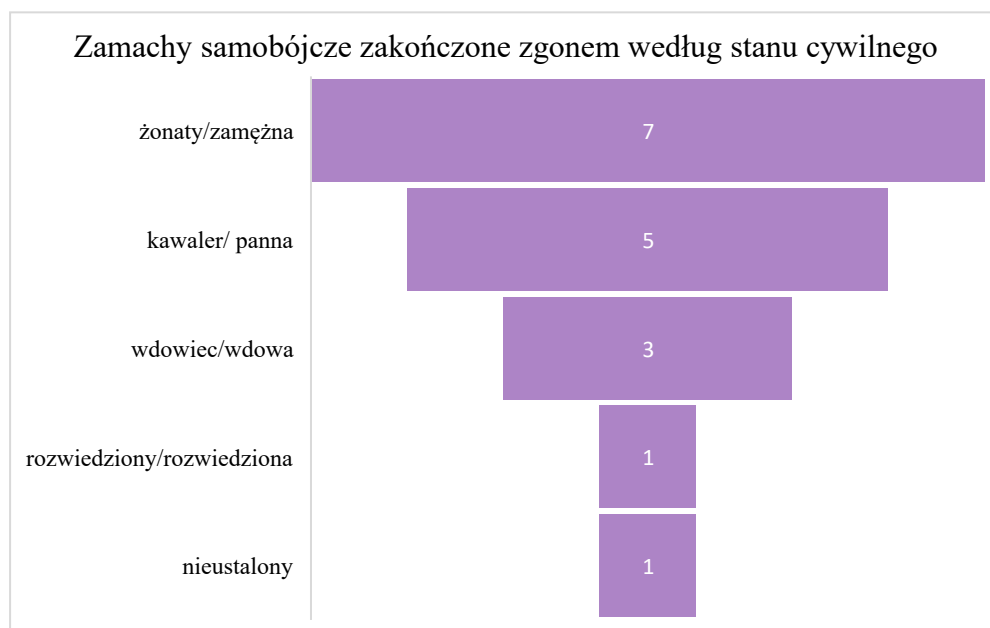
Wykres 14. Osoby w zamachach samobójczych według stanu cywilnego, stan na dzień 31.12.2022 r.

Opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Osoby w stanie cywilnym kawaler/panna to najliczniejsza grupa, w której dochodzi do zamachów samobójczych, stanowi ona 43,59% spośród wskazanych grup. Kolejno wskazano osoby żonate/zamężne, które stanowią 26,92% wskazanych grup.

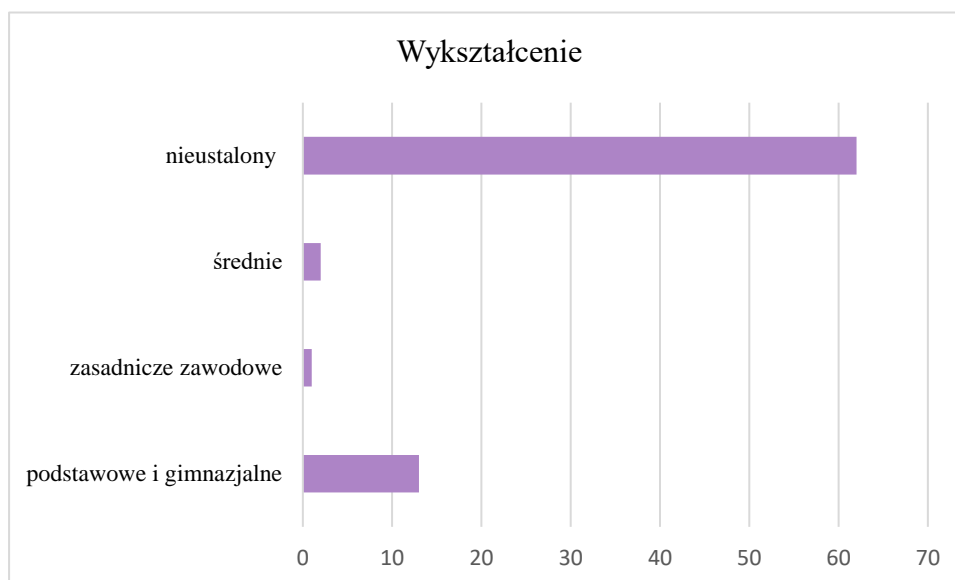
Wykres 15. Zamachy samobójcze zakończone zgonem według stanu cywilnego, stan na dzień 31.12.2022 r.

Opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Na wykresie nr 15 wskazano zamachy samobójcze zakończone zgonem jako najliczniejsze wśród osób stanu cywilnego żonaty/zamężna, co stanowi 71,18 % zgonów. Drugim wskaźnikiem jest kawaler/panna, co stanowi 29,41 % zgonów.

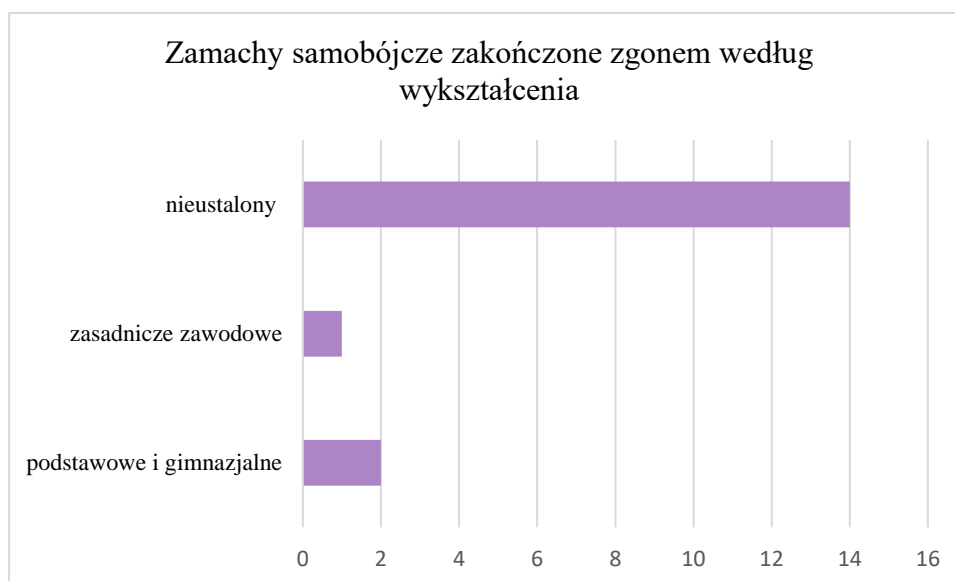
Wykres 16. Osoby w zamachach samobójczych według wykształcenia, stan na dzień 31.12.2022 r.

Opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Wśród osób w zamachach samobójczych trudne do ustalenia było wykształcenie co wskazuje powyższy wykres, nieustalone wykształcenie stanowi aż 79,49%. Może to świadczyć o tym, że osoby w zamachach samobójczych nie posiadały wykształcenia, gdyż te byłoby łatwiejsze do ustalenia na podstawie dokumentów ze szkół czy uczelni.

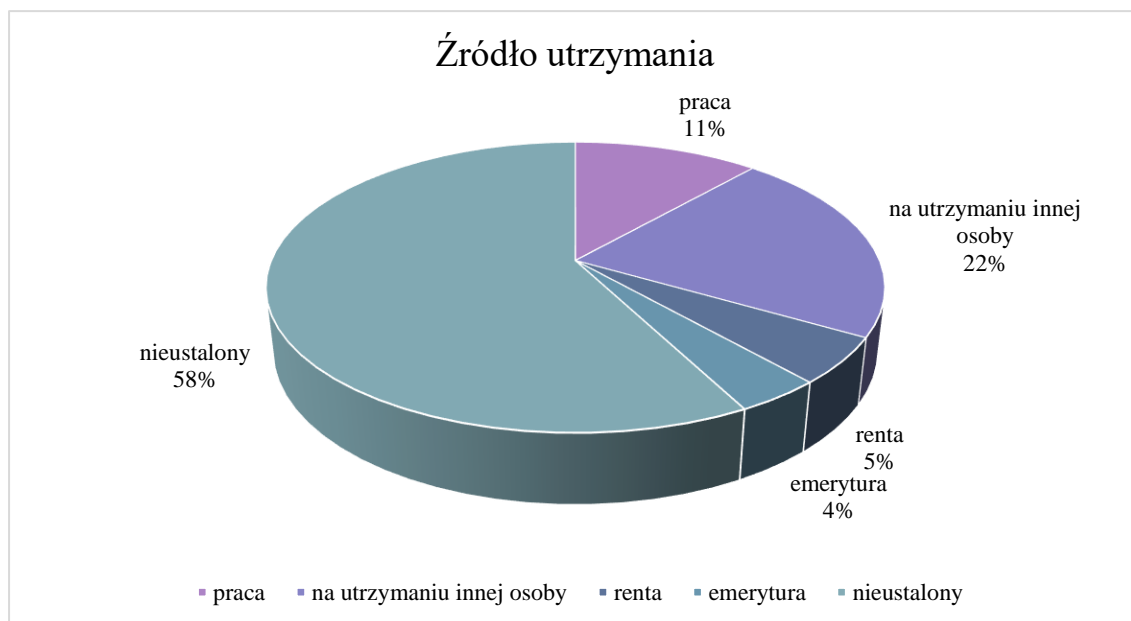
Wykres 17. Zamachy samobójcze zakończone zgonem według wykształcenia, stan na dzień 31.12.2022 r.

Opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Analogicznie do poprzedniego wykresu liczba osób o nieustalonym wykształceniu w zamachach samobójczych zakończonych zgonem jest najwyższa, co stanowi 82,35 %.

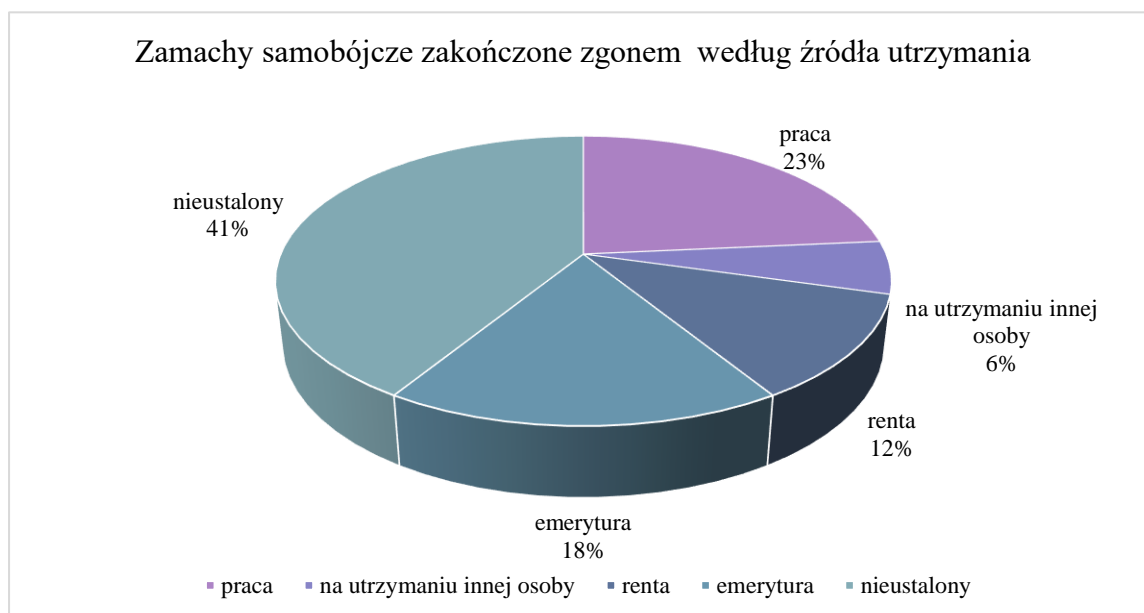
Wykres 18. Osoby w zamachach samobójczych według źródła utrzymania, stan na dzień 31.12.2022 r.

Opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Powyższy wykres ukazuje źródła utrzymania osób w zamachach samobójczych. Nieustalone źródło utrzymania znacznie przewyższa pozostałe. Może to wskazywać na to, że osoby w zamachach samobójczych nie były nigdzie zatrudnione, lub też zatrudnione bez rejestracji, mówiąc potocznie „na czarno”. W przeciwnym razie łatwo byłoby określić źródło utrzymania.

Wykres 19. Zamachy samobójcze zakończone zgonem według źródła utrzymania, stan na dzień 31.12.2022 r.

Opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

2.3 Sytuacja w Powiecie Łomżyńskim na podstawie danych Powiatowego Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności w Łomży

Zgodnie z przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Niepełnosprawność, zgodnie z kryterium ustawowym, to niemożność efektywnego pełnienia ról społecznych tj. wypełniania zobowiązania wynikającego z zajmowanej pozycji społecznej przy korzystaniu przez osobę z przysługujących jej przywilejów i praw według bardziej lub mniej określonego wzoru, a więc niemożność bądź trudności w codziennej aktywności i uczestnictwie wynikające z naruszenia sprawności organizmu.

O niepełnosprawności jako pierwsza instancja orzekają Powiatowe/miejskie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, które wydają orzeczenia o:

- niepełnosprawności;
- stopniu niepełnosprawności;
- wskazaniach do ulg i uprawnień.

Przedmiotowe orzeczenia poza ustaleniem statusu osoby orzeczonej jako osoby niepełnosprawnej, stanowią również podstawę do przyznania różnego rodzaju ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.

W przypadku ubiegania się o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności zespół powiatowy, jeżeli uzna, że spełnione są przesłanki do uzyskania przez wnioskodawcę statusu osoby niepełnosprawnej, wyda orzeczenie o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych lub odpowiedniego stopnia niepełnosprawności, natomiast jeżeli ustali, że wnioskodawca nie kwalifikuje się do uzyskania statusu osoby niepełnosprawnej wyda orzeczenie o nie zaliczeniu do niepełnosprawności lub nie zaliczeniu do stopnia niepełnosprawności. Przedmiotowe rozstrzygnięcia mają charakter merytoryczny.

Obok rozstrzygnięć o charakterze merytorycznym zespoły powiatowe wydają również rozstrzygnięcia o charakterze procesowym. Orzeczenia wydawane w postępowaniu przed powiatowymi i wojewódzkimi zespołami do spraw orzekania o niepełnosprawności są decyzjami w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.⁸

Poniżej przedstawiono dane Powiatowego Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności w Łomży dotyczące wydawania orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, osobom z upośledzeniem umysłowym i zaburzeniami psychicznymi w latach 2020 – 2022 w Powiecie Łomżyńskim.

⁸ Źródło: <https://niepelnosprawni.gov.pl/a.13.instytucje-orzekajace-procedury-orzekania-tryb-i-zasady>

Tabela 2. Dzieci do 16 roku życia

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Ilość wydanych orzeczeń - rok			
	2020	2021	2022	razem
01-U	8	2	1	11
02-P	6	4	3	13
12-C⁹	27	22	25	74
RAZEM	41	28	29	98

Opracowanie własne na podstawie danych PZON w Łomży

Tabela 3. Orzeczenia z symbolem 01-U, 02-P, 12-C ogółem ze względu na wiek

Podział ze względę na wiek orzekanych	Wiek											
	0-3				4-7				8-16			
	rok											
	2020	2021	2022	razem	2020	2021	2022	razem	2020	2021	2022	razem
Ogółem	4	6	4	14	15	7	11	33	22	15	14	51

Opracowanie własne na podstawie danych PZON w Łomży

Tabela 4. Orzeczenia z symbolem 01-U, 02-P, 12-C ogółem ze względu na płeć

Podział ze względu na płeć	Rok			
	2020	2021	2022	Razem
Dziewczynki	12	0	7	19
Chłopcy	29	28	22	79

Opracowanie własne na podstawie danych PZON w Łomży

⁹ **01-U** upośledzenie umysłowe począwszy od upośledzenia w stopniu umiarkowanym,

02-P zaburzenia psychiczne w tym: zaburzenia psychosomatyczne, zaburzenia nastroju począwszy od zaburzeń o umiarkowanym stopniu nasilenia, utrwalone zaburzenia lękowe o znacznym stopniu nasilenia, zespoły otępienne,

12-C całościowe zaburzenia rozwojowe powstałe przed 16 rokiem życia z utrwalonymi zaburzeniami interakcji społecznych lub komunikacji werbalnej oraz stereotypiami zachowań, zainteresowań i aktywności o co najmniej umiarkowanym stopniu nasilenia.

W latach 2020-2022 ogółem wydano 98 orzeczeń dla dzieci poniżej 16 r. ż. Największa liczba wydawanych orzeczeń dotyczy symbolu 12-C – całościowych zaburzeń rozwojowych powstałych przed 16 rokiem życia, z utrwalonymi zaburzeniami interakcji społecznych lub komunikacji werbalnej oraz stereotypiami zachowań, zainteresowań i aktywności o co najmniej umiarkowanym stopniu nasilenia.

Najczęściej orzeczenia wydawano w grupie wiekowej 8-16 lat i dotyczyły chłopców. Zaobserwowano znaczne różnice w ilości orzeczeń wśród chłopców i dziewczynek na przestrzeni lat 2020-2022. Chłopcy – 80,61%, Dziewczynki - 19,39% wszystkich orzeczeń.

Tabela 5. Osoby dorosłe po 16 roku życia

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Ilość wydanych orzeczeń - rok			
	2020	2021	2022	razem
01-U	17	6	12	35
02-P	93	111	90	294
12-C¹⁰	4	6	8	18
RAZEM	114	123	110	347

Opracowanie własne na podstawie danych PZON w Łomży

Tabela 6. Orzeczenia z symbolem 01-U, 02-P, 12-C ogółem ze względu na płeć

Podział ze względu na płeć	rok			
	2020	2021	2022	razem
Kobiety	65	62	53	180
Mężczyźni	49	61	57	167

Opracowanie własne na podstawie danych PZON w Łomży

W latach 2020-2022 ogółem wydano 347 orzeczeń. Największa liczba wydanych orzeczeń powyżej 16 roku życia stanowią schorzenia o symbolu 02-P – zaburzenia psychiczne w tym: zaburzenia psychosomatyczne, zaburzenia nastroju począwszy od zaburzeń o umiarkowanym

¹⁰ **01-U** upośledzenie umysłowe począwszy od upośledzenia w stopniu umiarkowanym,

02-P zaburzenia psychiczne w tym: zaburzenia psychosomatyczne, zaburzenia nastroju począwszy od zaburzeń o umiarkowanym stopniu nasilenia, utrwalone zaburzenia lękowe o znacznym stopniu nasilenia, zespoły otępienne,

12-C całościowe zaburzenia rozwojowe powstałe przed 16 rokiem życia z utrwalonymi zaburzeniami interakcji społecznych lub komunikacji werbalnej oraz stereotypiami zachowań, zainteresowań i aktywności o co najmniej umiarkowanym stopniu nasilenia.

stopniu nasilenia, utrwalone zaburzenia lękowe o znacznym stopniu nasilenia, zespoły otępienne.

Najczęściej orzeczenia wydawano kobietom. Stanowi to odpowiednio: Kobiety 51,87%, Mężczyźni 48,13%. wszystkich orzeczeń.

Tabela 7. Ilość orzeczeń ze względu na stopień niepełnosprawności

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Stopień znaczny				Stopień umiarkowany				Stopień lekki			
	rok				rok				rok			
	2020	2021	2022	razem	2020	2021	2022	razem	2020	2021	2022	razem
01-U	9	3	5	17	7	2	7	16	1	1	0	2
02-P	40	56	32	128	37	34	36	107	16	21	22	59
12-C	1	5	4	10	3	1	3	7	0	0	1	1
RAZEM	50	64	41	155	47	37	46	130	17	22	23	62

Opracowanie własne na podstawie danych PZON w Łomży

Tabela 8. Ogółem orzeczenia z symbolem 01-U, 02-P, 12-C ze względu na wiek

Przedział wiekowy	Rok			
	2020	2021	2022	razem
16-25	22	21	19	62
26-40	19	22	16	57
41-60	27	26	36	89
60 i więcej	46	54	39	139
Razem	114	123	110	347

Opracowanie własne na podstawie danych PZON w Łomży

Tabela 9. Ogółem orzeczenia z symbolem 01-U, 02-P, 12-C ze względu na wykształcenie

Poziom wykształcenia orzekanych	Rok			
	2020	2021	2022	razem
mniej niż podstawowe	24	29	19	72
podstawowe	45	43	38	126
zasadnicze	18	19	24	61
średnie	20	21	22	63
wyższe	7	11	7	25
Razem	114	123	110	347

Opracowanie własne na podstawie danych PZON w Łomży

Tabela 10. Ogółem orzeczenia z symbolem 01-U, 02-P, 12-C ze względu na aktywność zawodową

Podział ze względu na zatrudnienie	rok			
	2020	2021	2022	razem
zatrudnieni	7	16	9	32
nie zatrudnieni	107	107	101	315

Opracowanie własne na podstawie danych PZON w Łomży

W ogólnej liczbie wydanych od 2020 roku orzeczeń o stopniu niepełnosprawności największa grupa to orzeczenia o stopniu znacznym – 155 – co stanowi 44,67% wszystkich orzeczeń, na kolejnym miejscu są orzeczenia o stopniu umiarkowanym – 130 co stanowi 37,46% wszystkich orzeczeń, oraz lekkim – 62 – co stanowi 17,87% wszystkich orzeczeń.

Najwięcej orzeczeń dotyczyło osób w grupie wiekowej 60 lat i więcej – co stanowi 40,05% oraz na drugim miejscu w wieku 41-60 lat – co stanowi 25,65%.

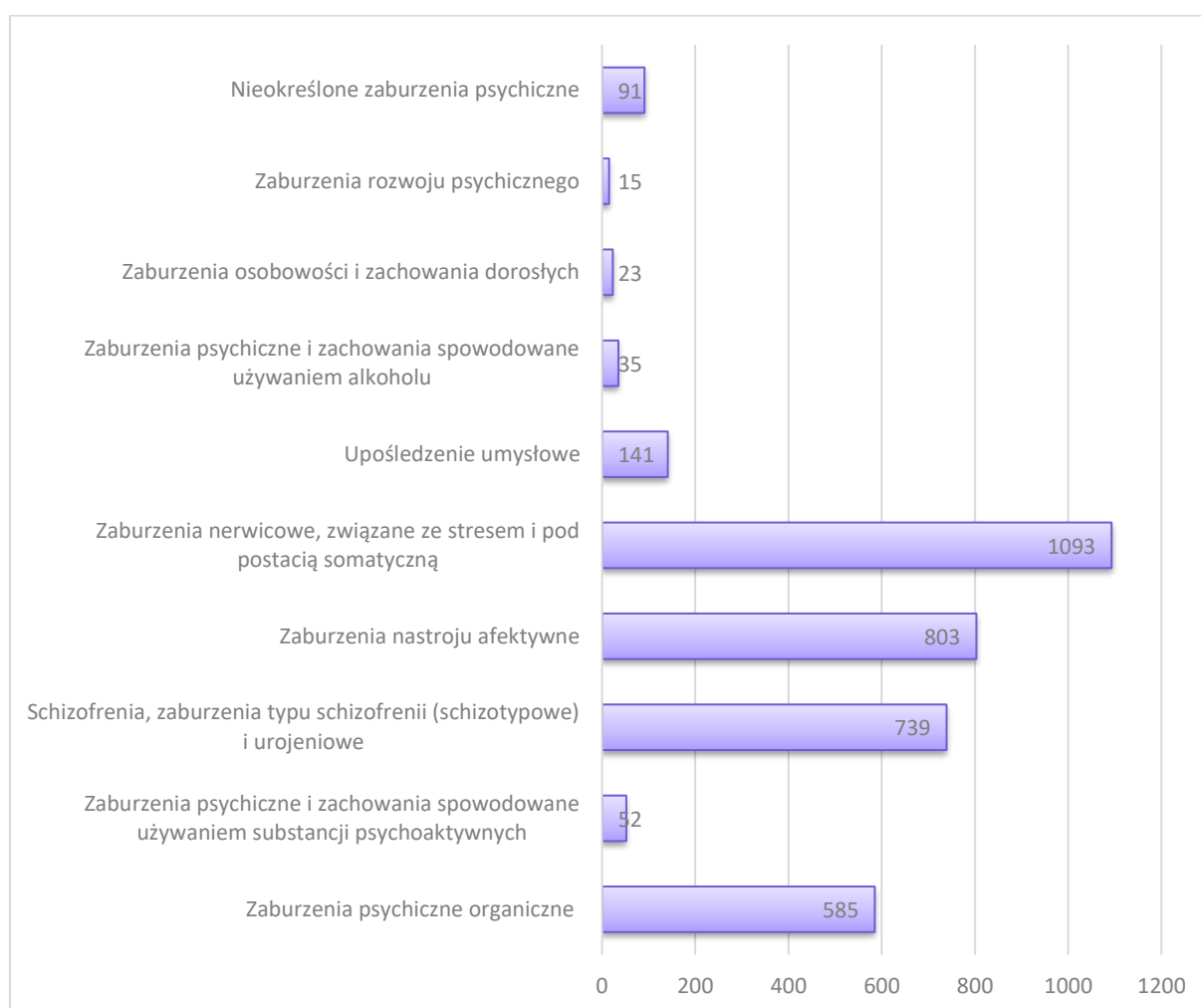
Osoby z wykształceniem podstawowym stanowią 36,31% oraz na drugim miejscu z wykształceniem niższym niż podstawowym stanowią 27,75%.

Osoby nie zatrudnione stanowią 90,72% ogólnej liczby wydanych orzeczeń, a tylko 9,23% są to osoby zatrudnione.

2.4 Pacjenci Szpitala Wojewódzkiego w Łomży korzystający z opieki psychiatrycznej.

W roku 2022 w Szpitalu Wojewódzkim w Łomży leczonych było psychiatrycznie 2116 pacjentów z terenu powiatu łomżyńskiego, oraz w Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych SALUS, z którym współpracuje Centrum Zdrowia Psychicznego 1461 osoby z terenu powiatu łomżyńskiego.

Wykres 20. Pacjenci leczeni psychiatrycznie w 2022 r. w Szpitalu Wojewódzkim w Łomży oraz Poradni Zdrowia Psychicznego SALUS

Opracowanie własne na podstawie danych Szpitala Wojewódzkiego w Łomży

Najliczniejszą grupę stanowiły osoby leczone z powodu zaburzeń nerwicowych związanych ze stresem i pod postacią somatyczną, co stanowiło 30,55 % leczonych. Kolejnym schorzeniem były zaburzenia nastroju afektywne, które stanowiły 22,44% leczonych. Trzecim w kolejności schorzeniem była schizofrenia, zaburzenia typu schizofrenii i urojeniowe, które stanowiły 20,66 % leczonych.

Tabela 11. Jednostki chorobowe pacjentów Szpitala Wojewódzkiego w Łomży oraz Poradni Zdrowia Psychicznego SALUS w 2022 r.

Jednostka chorobowa	ilość osób
Zaburzenia psychiczne organiczne	585
Zaburzenia psychiczne i zachowania spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych	52
Schizofrenia, zaburzenia typu schizofrenii (schizotypowe) i urojeniowe	739
Zaburzenia nastroju afektywne	803
Zaburzenia nerwicowe, związane ze stresem i pod postacią somatyczną	1093
Upośledzenie umysłowe	141
Zaburzenia psychiczne i zachowania spowodowane używaniem alkoholu	35
Zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	23
Zaburzenia rozwoju psychicznego	15
Nieokreślone zaburzenia psychiczne	91
RAZEM	3577

Opracowanie własne na podstawie danych Szpitala Wojewódzkiego w Łomży

Tabela 12. Pacjenci leczeni psychiatrycznie w 2022 r. Szpitalu Wojewódzkim w Łomży z powiatu łomżyńskiego

Szpital Wojewódzki w Łomży	Pacjenci
Izba Przyjęć Psychiatryczna	32
Oddział Psychiatryczny	145
Oddział Psychiatryczny Dziennego Pobytu	178
Poradnia Zdrowia Psychicznego	302
Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych	1426
Zespół Leczenia Środowiskowego	33
Razem	2116

Opracowanie własne na podstawie danych Szpitala Wojewódzkiego w Łomży

W roku 2022 na Psychiatrycznej izbie przyjęć było 32 pacjentów z terenu powiatu łomżyńskiego. W oddziale psychiatrycznym leczonych było 145 osób. Do oddziału psychiatrycznego dziennego pobytu uczęszczało 178 osób.

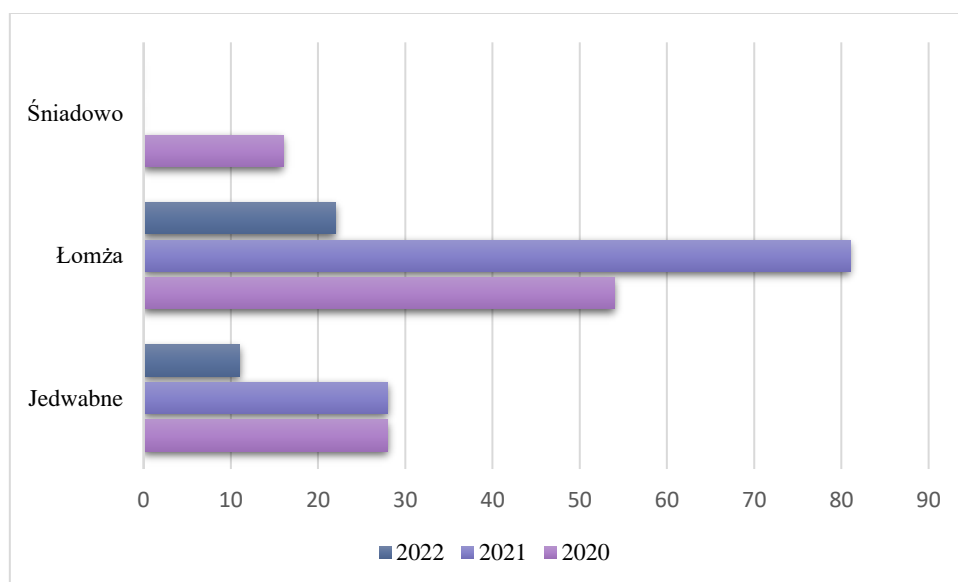
Tabela 13. Pacjenci leczeni psychiatrycznie w 2022 r. w Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych SALUS z powiatu łomżyńskiego

	Pacjenci
Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych	1088
SALUS	373
Razem	1461

Opracowanie własne na podstawie danych Szpitala Wojewódzkiego w Łomży

240 pacjentów z powiatu łomżyńskiego było objętych świadczeniami zespołu leczenia środowiskowego w latach 2020, 2021 i 2022.

Wykres 21. Mieszkańcy powiatu łomżyńskiego objęci opieką zespołu leczenia środowiskowego w latach 2020, 2021 i 2022

Opracowanie własne na podstawie danych Szpitala Wojewódzkiego w Łomży

W zespole leczenia środowiskowego świadczeniami objęci byli pacjenci z trzech gmin z terenu powiatu łomżyńskiego. Tak jak przedstawia to powyższy wykres były to gminy: Łomża, Śniadowo, Jedwabne.

Tabela 14. Pacjenci Zespołu Leczenia Środowiskowego z powiatu łomżyńskiego w latach 2020, 2021 i 2022

	Jedwabne	Łomża	Śniadowo	Razem
2020	28	54	16	98
2021	28	81	0	109
2022	11	22	0	33

Opracowanie własne na podstawie danych Szpitala Wojewódzkiego w Łomży

2.5 Leczenie uzależnień.

Tabela 15. Osoby leczone w Wojewódzkim Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży w latach 2020 - 2022 z powiatu łomżyńskiego

	2020	2021	2022
Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu	19	22	21
Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu	26	15	17
Poradnia Leczenia Uzależnień Łomża	120	218	249
Poradnia Leczenia Uzależnień Zambrów	6	4	1
Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych	27	21	11

Opracowanie WOPiTU

Powyższa tabela wskazuje, że najwięcej osób zgłasza się do Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Łomży. W latach 2020-2021 nastąpił znaczny wzrost prawie dwukrotny ilości osób w poradni uzależnień. WOPITU wskazuje, że najczęstszą przyczyną przyjęć jest rozpoznanie F 10.2 - czyli Zespół uzależnienia spowodowany używaniem alkoholu. Niewielką grupę stanowiły osoby uzależnione od innych substancji psychoaktywnych i od hazardu. W roku 2020 w ogólnej liczbie osób leczących się w poradniach 43 osoby korzystały z terapii w związku z sytuacją spowodowaną uzależnieniem osoby bliskiej, w roku 2021 z rozpoznaniem współuzależnienia było 59 osób, a w roku 2022 – 46 osób. Wzrasta liczba kobiet korzystających z terapii zarówno w związku z uzależnieniem jak i współuzależnieniem oraz w związku z sytuacją stresową spowodowaną uzależnieniem w rodzinie

Tabela 16. Osoby leczone w Wojewódzkim Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży w latach 2020 - 2022 z powiatu łomżyńskiego z podziałem na kobiety i mężczyzn

Rok	DOTU		COTU		PUiW		PŚP	
	Kobiety	Mełczyźni	Kobiety	Mełczyźni	Kobiety	Mełczyźni	Kobiety	Mełczyźni
2020	4	22	4	15	67	53	9	18
2021	3	12	4	18	83	135	10	11
2022	4	13	4	17	98	151	5	6

Opracowanie WOPiTU

- DOTU – Dzienny Oddział Terapii Uzależnień
- COTU – Całodobowy Oddział Terapii Uzależnień
- PUiW – Poradnia Uzależnień i Współuzależnień
- PŚP – Poradnia dla Uzależnionych od środków Psychoaktywnych

Tabela 17. Dzieci i młodzież w Ośrodku Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Sławcu w latach 2021-2022

	2021		2022	
	Dziewczynki	Chłopcy	Dziewczynki	Chłopcy
OŚRODEK ŚRODOWISKOWEJ OPIEKI PSYCHOLOGICZNEJ I PSYCHOTERAPEUTYCZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY – I POZIOM REFERENCYJNY Sławiec	34	38	87	68
przedział wiekowy do 10 lat	1	9	9	23
przedział wiekowy 11-14 lat	9	14	23	19
przedział wiekowy 15-21 lat	24	15	55	26

Opracowanie WOPiTU

Powyższa tabela przedstawia strukturę dzieci i młodzieży w Ośrodku w Sławcu. Wykazano znaczny wzrost ilości zarówno dziewczynek jak i chłopców w ciągu roku. Znaczny wzrost odnotowuje się w każdym przedstawionym przedziale wiekowym w stosunku roku 2021 do roku 2022. Najwyższe wartości wskazane są w przedziale wiekowym 15-21 lat.

2.6 Uczestnicy Warsztatu Terapii Zajęciowej (WTZ) w Nowym Cydzynie.

W ciągu roku 2020 na zajęcia w placówce uczęszczało 35 osób niepełnosprawnych. Liczba uczestników Warsztatu – stan na 31.12.2020: 35 osób, w tym:

kobiet – 18,

mężczyzn – 17.

W ciągu roku 2021 na zajęcia w placówce uczęszczało 35 osób niepełnosprawnych. Liczba uczestników Warsztatu – stan na 31.12.2021: 35 osób, w tym:

kobiet – 17,

mężczyzn – 18.

W ciągu roku 2022 na zajęcia w placówce uczęszczało 35 osób niepełnosprawnych. Liczba uczestników Warsztatu – stan na 31.12.2022: 35 osób, w tym:

kobiet – 15,

mężczyzn – 20.

Tabela 18. Uczestnicy WTZ w Nowym Cydzynie wg grup wiekowych

Rok	2020	2021	2022
Wiek	Liczba uczestników		
22-30 lat	7	7	7
31-40 lat	14	14	14
41-50 lat	11	11	12
51 lat i więcej	3	3	2
Razem	35	35	35

Opracowanie WTZ

Najliczniejszą grupę stanowią osoby z upośledzeniem umysłowym i chorobą psychiczną, posiadający znaczny stopień niepełnosprawności.

Tabela 19. Rodzaje zaburzeń wśród uczestników zajęć WTZ w Nowym Cydzyńcu

Rok	2020		2021		2022	
Rodzaj zaburzenia psychicznego	Ilość osób	w tym z niepełnosprawnością sprzężoną	Ilość osób	w tym z niepełnosprawnością sprzężoną	Ilość osób	w tym z niepełnosprawnością sprzężoną
Upośledzenie umysłowe	14	3	14	3	14	4
Choroby psychiczne	13	4	13	3	13	4
Epilepsja	1	1	1	1	1	1
Choroby neurologiczne	7	6	7	6	7	7
Razem	35	14	35	13	35	16

Opracowanie WTZ

Tabela 20. Uczestnicy WTZ w Nowym Cydzyńcu wg stopnia niepełnosprawności

Rok	2020	2021	2022*
Stopień niepełnosprawności	Liczba uczestników		
znaczny	24	24	23
umiarkowany	11	11	12
Razem	35	35	35

Opracowanie WTZ

Tabela 21. Uczestnicy WTZ w Nowym Cydzyńcu wg miejsca zamieszkania

Gmina	Rok		
	2020	2021	2022
Powiat łomżyński (gminy Piątnica, Jedwabne, Miastkowo, Zbójna, Łomża)	21	21	20
m. Łomża	14	14	15
Ogółem	35	35	35

Opracowanie WTZ

2.7 Podopieczni domów pomocy społecznej.

Powiat Łomżyński prowadzi dwa domy pomocy społecznej, które mają zezwolenia wydane przez Wojewodę Podlaskiego na czas nieokreślony:

- **Dom Pomocy Społecznej Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej im. Wiktorii Kowalewskiej w Łomży, przy ul. Sikorskiego 222** dla 30 osób w podeszłym wieku oraz **Filia Domu w Kownatach 85, gm. Piątnica** dla 20 osób przewlekle psychicznie chorych;
- **Dom Pomocy Społecznej pw. św. Franciszka z Asyżu w Tykocinie Caritas Diecezji Łomżyńskiej** dla 56 osób przewlekle psychicznie chorych (kobiet).

Na dzień 31 grudnia 2022 roku w domach pomocy społecznej przebywało **106 mieszkańców**, z tego:

- skierowanych przed 2004 rokiem – 17 mieszkańców;
- skierowanych i umieszczonych po 2004 roku – 89 mieszkańców.

Domy Pomocy Społecznej działające na zlecenie Powiatu Łomżyńskiego świadczą swoim podopiecznym usługi: bytowe, opiekuńcze i wspomagające na poziomie obowiązującego standardu w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nich przebywających. I tak:

1. bytowe:

- a) miejsce zamieszkania,
- b) wyżywienie,
- c) odzież i obuwie,
- d) utrzymanie czystości,

2. opiekuńcze polegające na:

- a) udzielaniu pomocy w podstawowych czynnościach życiowych,
- b) pielęgnacji,
- c) niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych,

3. wspomagające, polegające na:

- a) umożliwieniu udziału w terapii zajęciowej,
- b) podnoszeniu sprawności i aktywizowaniu mieszkańców domu,
- c) umożliwieniu zaspokojenia potrzeb religijnych i kulturalnych,
- d) zapewnieniu warunków do rozwoju samorządności mieszkańców domu,
- e) stymulowaniu nawiązywania, utrzymywania i rozwijania kontaktu z rodziną i społecznością lokalną,
- f) działaniu zmierzającym do usamodzielnienia mieszkańca domu w miarę jego możliwości,
- g) pomocy usamodzielniającemu się mieszkańcowi domu w podjęciu pracy, szczególnie mającej charakter terapeutyczny, jeżeli mieszkaniec spełnia warunki do takiego usamodzielnienia,
- h) zapewnieniu bezpiecznego przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych,

- i) finansowaniu mieszkańcowi domu nieposiadającemu własnego dochodu wydatków na niezbędne przedmioty osobistego użytku, w kwocie nieprzekraczającej 30% zasiłku stałego o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej,
- j) zapewnieniu przestrzegania praw mieszkańców domu oraz zapewnieniu mieszkańcom dostępności do informacji o tych prawach,
- k) sprawnym wnoszeniu i załatwianiu skarg i wniosków mieszkańców domu.

Organizacja domów pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez domy uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domów oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności.

Dla każdego mieszkańca opracowywane są indywidualne plany wsparcia, które koordynują „pracownicy pierwszego kontaktu” działający w ramach zespołu terapeutyczno – opiekuńczego. Domy pomocy zapewniają swoim mieszkańcom kontakty z rodziną i opiekunami prawnymi. Podopieczni jeżdżą do swoich domów rodzinnych i są odwiedzani na miejscu w DPS. Nieliczna grupa jest samotna i pozostaje w Domu.

Dom Pomocy Społecznej PKPS – filia w Kownatach oraz Dom Pomocy Społecznej pw. Św. Franciszka z Asyżu w Tykocinie ukierunkowane są w szczególności na osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Główne schorzenia mieszkańców:

- różne odmiany schizofrenii (paranoidalna, katatoniczna, niezróżnicowana),
- organiczne zaburzenia osobowości,
- choroby otępienne, w tym choroba Alzheimera,
- choroba dwubiegunowa,
- nadciśnienie tętnicze,
- stany po udarze mózgu, niedowłady,
- cukrzyca,
- choroby tarczycy,
- upośledzenie umysłowe,
- zaburzenia poalkoholowe,
- choroby nowotworowe.

Tabela 22. Struktura wiekowa mieszkańców w poszczególnych DPS

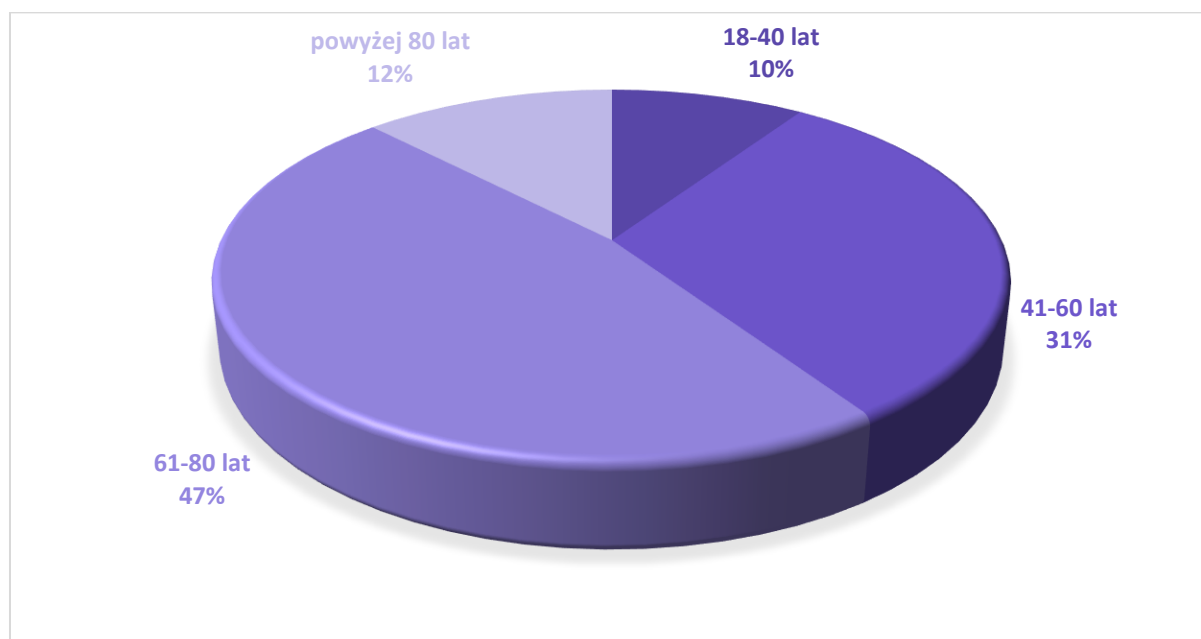
Placówka	Dom Pomocy Społecznej PKPS im. Wiktorii Kowalewskiej w Łomży		Dom Pomocy Społecznej PKPS – filia w Kownatach		Dom Pomocy Społecznej pw. Św. Franciszka z Asyżu w Tykocinie	
	przedział wiekowy	liczba osób	przedział wiekowy	liczba osób	przedział wiekowy	liczba osób
	51-60	5	30-40	6	18-40	4
	61-70	11	41-50	2	41-60	23
	71-80	8	51-60	3	61-75	17
	81-90	5	61-70	6	76-80	5
	powyżej 90	1	powyżej 70	3	powyżej 80	7
	Razem	30		20		56

Opracowanie PCPR w Łomży Stan na koniec 2022 r.

W 2022 roku koszt utrzymania mieszkańca w Domu Pomocy Społecznej wynosił:

- w Domu Pomocy Społecznej PKPS w Łomży oraz w filii w Kownatach: **4. 536 zł miesięcznie.**
- w Domu Pomocy Społecznej w Tykocinie: **4. 349 zł miesięcznie.**

Wykres 22. Struktura wiekowa mieszkańców DPS

Opracowanie PCPR w Łomży. Stan na koniec 2022 r.

2.7.1 Podopieczni Środowiskowego Domu Samopomocy w Kownatach.

Na terenie powiatu łomżyńskiego funkcjonuje jeden środowiskowy dom samopomocy o zasięgu ponadgminnym – **Środowiskowy Dom Samopomocy w Kownatach** (do dnia 31 grudnia 2015 roku funkcjonujący pod nazwą Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Kownatach).

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kownatach prowadzony jest przez Polski Komitet Pomocy Społecznej – Zarząd Okręgowy w Łomży na zlecenie Powiatu Łomżyńskiego. Podstawowym zadaniem Domu jest świadczenie usług w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku w Środowiskowym Domu Samopomocy w Kownatach przebywało 53 osoby, w tym:

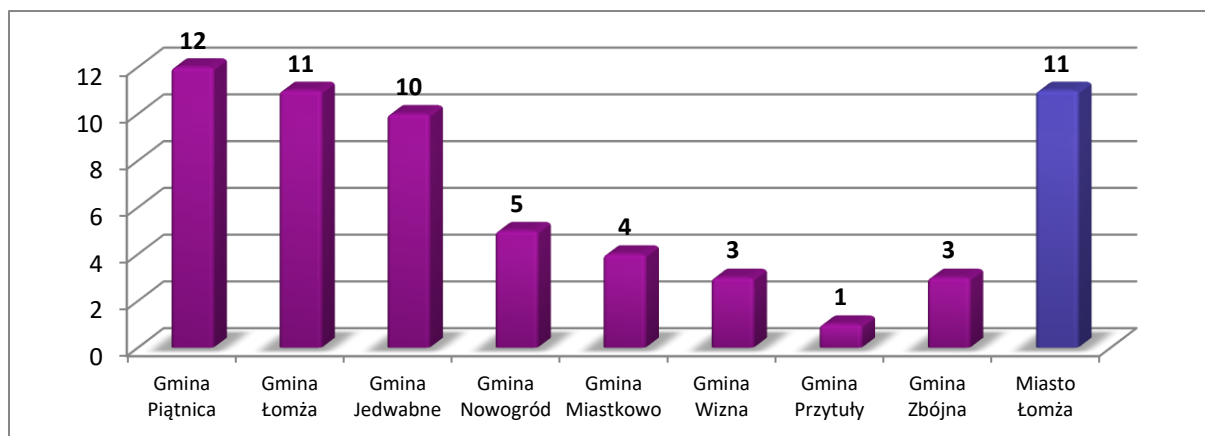
- typu A – osoby przewlekłe psychicznie chore – 23 osoby,
- typu B – osoby z niepełnosprawnością intelektualną – 30 osób.

W roku 2022 na zajęcia dzienne organizowane przez ŚDS uczęszczało łącznie 60 osób. Z wszystkich osób uczęszczających na zajęcia 21 to kobiety, a 39 to mężczyźni. Wiek uczestników plasował się w przedziale od 22 lat do 68 lat. Wśród uczestników 11 osób było ubezwłasnowolnionych całkowicie, ich opiekunami prawnymi są członkowie rodziny. Główne schorzenia uczestników Domu to: schizofrenia, niepełnosprawność intelektualna oraz zaburzenia neurologiczne. Dziewięciu uczestników posiadało niepełnosprawność sprzężoną. W 2022 roku w ŚDS w Kownatach nie było osób korzystających z pobytu całodobowego.

Na 60 uczestników ŚDS najwięcej – 34 osoby (57%) posiadało orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, 23 osoby (38%) legitymowało się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a 3 uczestników Ośrodka pomimo występowania zaburzeń psychicznych nie miało orzeczonego stopnia niepełnosprawności.

Uczestnicy ŚDS pochodzą głównie z terenu powiatu łomżyńskiego – 49 osób (z gmin: Piątnica – 12 osób, Gmina Łomża – 11 osób, Jedwabne – 10 osób, Nowogród – 5 osób, Miastkowo – 4 osoby, Wizna – 3 osoby, Przytuły – 1 osoba, Zbójna – 3 osoby). Ponadto na podstawie zawartego porozumienia z usług Domu korzystało 11 mieszkańców miasta Łomża.

Wykres 23. Liczba uczestników ŚDS w Kownatach wg miejsca zamieszkania

Opracowanie PCPR w Łomży

Uczestnicy dziennego pobytu na zajęcia organizowane w ŚDS dowożeni byli z terenu ośmiu gmin powiatu łomżyńskiego (łącznie z 34 różnych miejscowości) oraz z miasta Łomża. Dowóz odbywał się czterema samochodami: trzema wynajętymi autobusami przystosowanymi do przewożenia osób na wózkach inwalidzkich oraz własnym środkiem transportu – 9 osobowym mikrobusem należącym do PKPS.

Dziennie, aby dowieźć do ŚDS i z powrotem do miejsca zamieszkania wszystkich uczestników, kierowcy pokonywali trasę średnio **660 km**.

Tabela 23. Uczestnicy / Rodzaje zaburzeń psychicznych wśród uczestników ŚDS

Rodzaj zaburzenia psychicznego	2020	2021	2022
Osoby z rozpoznaniem choroby psychicznej	20	22	23
Osoby z upośledzeniem umysłowym	30	31	30
Ogółem*	50	53	53

Opracowanie PCPR w Łomży * Stan na dzień 31 grudnia 2022 r.

2.8 Podopieczni Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

W latach 2020 – 2022 osoby niepełnosprawne zamieszkujące teren Powiatu Łomżyńskiego, których główną przyczyną posiadania orzeczenia o niepełnosprawności (dzieci do 16 roku życia) lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (osoby powyżej 16 roku życia) było upośledzenie umysłowe (symbol 01-U) lub choroba psychiczna (symbol 02-P), mogły skorzystać ze wsparcia oferowanego przez PCPR w Łomży w ramach następujących zadań:

- a) rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych finansowana ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w tym:

- a. dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;
- b. dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych osobom niepełnosprawnym w miejscu ich zamieszkania;
- c. dofinansowanie do likwidacji barier technicznych oraz barier w komunikowaniu się osobom niepełnosprawnym;
- d. dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego;
- e. dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze;
- b) skierowanie na pobyt dzienny do Środowiskowego Domu Samopomocy w Kownatach;
- c) umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej pw. św. Franciszka z Asyżu w Tykocinie dla osób przewlekle psychicznie chorych;
- d) umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej – filii w Kownatach dla osób przewlekle psychicznie chorych;
- e) zakwalifikowanie do uczestnictwa w zajęciach dziennych Warsztatu Terapii Zajęciowej w Nowym Cydzynie.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Realizowana jest przede wszystkim przez:

- 1) wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej;
- 2) wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych;
- 3) likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji;
- 4) kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowania sprzyjającego integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zalicza się uczestnictwo tych osób w warsztatach terapii zajęciowej oraz turnusach rehabilitacyjnych.

Tabela 24. Liczba osób, które uzyskały w PCPR w Łomży pomoc w formie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych ze środków PFRON

Rok	Osoby z chorobą psychiczną (symbol orzeczenia 02-P)			Osoby z upośledzeniem umysłowym (symbol orzeczenia 01-U)		
	K	M	Razem	K	M	Razem
2020	8	5	13	3	5	8
2021	10	7	17	6	5	11
2022	15	11	26	9	10	19
ogółem	33	23	56	18	20	38

Opracowanie PCPR w Łomży

Tabela 25. Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi lub upośledzeniem umysłowym, które uzyskały w PCPR w Łomży pomoc w formie skierowania do placówki wsparcia dziennego lub umieszczenia w DPS

Forma pomocy	2020	2021	2022
skierowanie na pobyt dzienny do Środowiskowego Domu Samopomocy w Kownatach	60	55	60
umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej pw. św. Franciszka z Asyżu w Tykocinie dla osób przewlekle psychicznie chorych	62	63	60
umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej – filii w Kownatach dla osób przewlekle psychicznie chorych	22	22	22
zakwalifikowanie do uczestnictwa w zajęciach dziennych Warsztatu Terapii Zajęciowej w Nowym Cydzynie	37	37	40
Razem	181	177	182

Opracowanie PCPR w Łomży

2.9 Orzeczenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1 w Łomży, kształcenie specjalne.

Poradnia jest placówką oświatową udzielającą dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno – pedagogicznej. Teren działania poradni obejmuje obszar Powiatu Łomżyńskiego, z wyłączeniem miasta Łomża i obejmuje gminy: Łomża, Nowogród, Piątnica, Jedwabne, Wizna, Śniadowo, Miastkowo, Przytuły i Zbójna, na terenie których mają siedziby szkoły i przedszkola prowadzone przez wymienione gminy.

Tabela 26. Zestawienie orzeczeń i opinii wydawanych przez PPP Nr 1 w Łomży w latach 2020-2022

Orzeczenia i opinie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 1 w Łomży	2020	2021	2022
Orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego	7	11	15
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	31	36	54
Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka	17	19	16
Orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	2	0	0
Orzeczenie ze względu na niedostosowanie społeczne	1	0	0
Razem:	58	66	85

Opracowanie: PPP nr 1

Tabela 27. Zestawienie orzeczeń ze względu na przyczynę ich wydania

Wydane orzeczenia	2020	2021	2022
Z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	15	10	16
Z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym	2	3	4
Z więcej niż jedną niepełnosprawnością	5	5	9
Z niepełnosprawnością ruchową	5	7	5
Orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania	7	11	15
Orzeczenie o potrzebie indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego	1	0	0
Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka	17	19	16
Razem:	52	55	65

Opracowanie PPP nr 1

Tabela 28. Dane dotyczące ilości i rodzaju zaburzeń psychicznych dzieci zdiagnozowanych i objętych formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 1 w Łomży

Rodzaj zaburzeń psychicznych	Liczba osób objętych pomocą			
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	razem
Zaburzenia emocjonalne	66	92	89	247
ADHD	7	10	11	28
depresje	1	3	3	7
Zaburzenia odżywiania (bulimia, anoreksja)	2	3	1	6
Nadmierne korzystanie z komputera, telefonu itp.	213	257	390	860
Razem	289	365	494	1148

Opracowanie PPP nr 1

Tabela 29. Dzieci objęte wsparciem w ramach realizacji wczesnego wspomagania rozwoju

Rok	2020 r. (rok szkolny 2020/2021)	2021 r. (rok szkolny 2021/2022)	2022 r. (rok szkolny 2022/2023)
Ilość osób	6	17	27

Opracowanie PPP nr 1

Powiat Łomżyński nie prowadzi szkoły lub ośrodka umożliwiającego realizację formy kształcenia wskazanej w orzeczeniu - odpowiedniej ze względu na rodzaj zaburzeń i odchyłeń rozwojowych dziecka - Starosta Łomżyński, na wniosek rodziców lub prawnych opiekunów, zwraca się do innej jednostki samorządu prowadzącej taką szkołę lub placówkę o przyjęcie

dziecka. Następnie wydawane jest skierowanie przez podmiot prowadzący daną placówkę. celem realizacji przez dzieci, młodzież formy kształcenia w określonej szkole lub placówce.

2.9.1 Klienci Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży

Na podstawie danych statystycznych PUP w Łomży zarejestrowanych osób z zaburzeniami psychicznymi, z upośledzeniem czy całościowymi zaburzeniami rozwojowymi nie jest wiele. Na przełomie lat 2020, 2021 czy 2022 liczba ta nie podlega znaczącym zmianom, zauważalny jest jednak niewielki wzrost.

Tabela 30. Osoby zarejestrowane w PUP w Łomży jako osoby bezrobotne i poszukujące pracy

Osoby zarejestrowane w PUP w Łomży jako osoby bezrobotne i poszukujące pracy (symbol niepełnosprawności 01-U, 02-PS, 12C)	Liczba osób		
	2020	2021	2022
Niepełnosprawni bezrobotni	2	5	9
Niepełnosprawni poszukujący pracy nie pozostający w zatrudnieniu	1	2	1
Ogółem	3	8	10

Opracowanie PUP

Tabela 31. Formy wsparcia realizowane przez PUP na rzecz osób z niepełnosprawnością psychiczną

Rodzaj wsparcia dla osób zarejestrowanych w PUP z symbolami niepełnosprawności 01-U; 02-P i 12C	Liczba osób			
	2020	2021	2022	Razem
Aktywizacja zawodowa w ramach ustawy o rehabilitacji oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	0	0	0	0
Prace interwencyjne	0	0	0	0
Staże	1	1	1	3
Roboty publiczne	0	2	2	4
Refundacja kosztów wyposażenia lub	0	0	0	0

doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego				
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	0	0	0	0
Prace społecznie użyteczne	1	1	1	3
Razem – bez podziału na formę aktywizacji	2	4	4	10

Opracowanie PUP

3. Instytucje realizujące zadania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

3.1. Stacjonarna i ambulatoryjna opieka zdrowotna psychiatryczna i leczenie uzależnień

RODZAJ ŚWIADCZEŃ	PLACÓWKA
ŚWIADCZENIA AMBULATORYJNE	
Leczenie środowiskowe (domowe)	Szpital Wojewódzki im. Kard. S. Wyszyńskiego w Łomży (Centrum Zdrowia Psychicznego w Łomży)
Leczenie uzależnień (poradnia)	Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży
Świadczenia zdrowia psychicznego dla dorosłych (poradnie)	Szpital Wojewódzki im. Kard. S. Wyszyńskiego w Łomży (Centrum Zdrowia Psychicznego w Łomży)
	Centrum Diagnostyki i Terapii Zaburzeń Psychiczych SALUS Sp. z o.o. w Łomży (Centrum Zdrowia Psychicznego w Łomży)
Świadczenia psychologiczne (poradnie)	Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży
Świadczenia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży (poradnie)	NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży Cz. Jarosz w Łomży
	NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego ADA M.Piwowski w Piątnicy Poduchownej
Poradnia psychologiczna dla dzieci i młodzieży – ośrodek środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży – I poziom referencyjny	Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży
Świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży
ŚWIADCZENIA W ODDZIALE DZIENNYM	
Świadczenia dzienne leczenia zaburzeń nerwicowych	Centrum Diagnostyki i Terapii Zaburzeń Psychiczych SALUS Sp. z o.o. w Łomży
Świadczenia dzienne psychiatryczne dla dorosłych	Szpital Wojewódzki im. Kard. S. Wyszyńskiego w Łomży (Centrum Zdrowia Psychicznego w Łomży)
Świadczenia dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne dla dzieci i młodzieży	NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży Cz. Jarosz w Łomży
Świadczenia dzienne terapii uzależnienia od alkoholu	Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży

ŚWIADCZENIA STACJONARNE	
Świadczenia psychiatryczne dla dorosłych	Szpital Wojewódzki im. Kard. S. Wyszyńskiego w Łomży (oddział całodobowy) (Centrum Zdrowia Psychicznego w Łomży)
Świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu	Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży (oddział całodobowy)

Opracowanie własne na podstawie spisu świadczeniodawców publikowanych na stronie Oddziału Podlaskiego NFZ

Opiekę zdrowotną nad osobami z zaburzeniami psychicznymi w rozumieniu udzielania świadczeń zdrowotnych / medycznych sprawuje zlokalizowany w Łomży, a prowadzony przez samorząd województwa **SZPITAL WOJEWÓDZKI**, w ramach którego działają: oddział psychiatryczny, poradnia zdrowia psychicznego, oddział dziennego pobytu i zespół leczenia środowiskowego.¹¹

Oddział psychiatryczny.

Dysponuje 41 łózkami, na salach 2,3 i 4 osobowych. Do dyspozycji chorych są dwie świetlice i sala terapii zajęciowej.

Oddział Psychiatryczny oferuje:

- diagnozę zaburzeń psychicznych,
- leczenie farmakologiczne,
- psychoterapię indywidualną i grupową,
- psychoedukację,
- terapię zajęciową,
- inne oddziaływania socjoterapeutyczne,

Oferta diagnostyczno-terapeutyczna obejmuje takie schorzenia jak :

- schizofrenia,
- choroba afektywna,
- inne zaburzenia psychotyczne,
- zaburzenia nerwicowe,
- zaburzenia osobowości,
- zaburzenia na podłożu organicznym,
- zaburzenia psychiczne wieku podeszłego,
- zaburzenia psychiczne w przebiegu uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

¹¹ Źródło: www.szpital-lomza.pl

Poradnia zdrowia psychicznego dla dorosłych (PZP).

Udziela świadczeń zdrowotnych w zakresie obejmującym:

- kompleksową diagnostykę, terapię zaburzeń i chorób psychicznych,
- pomoc psychologiczną,
- konsultację psychologiczną / psychiatryczną,
- psychoterapię indywidualną i grupową,
- działania edukacyjno – konsultacyjne dla pacjentów i rodzin,
- kontynuację leczenia pacjentów po hospitalizacji w oddziałach: psychiatrycznym, dziennym, zespole leczenia środowiskowego
- kwalifikacje do leczenia szpitalnego,

Oddział psychiatryczny dziennego pobytu.

Oddział dysponuje 32 miejscami dla pacjentów. Hospitalizacja Dzienna (pobyt od godz. 8:00 do 14:00, od poniedziałku do piątku). daje możliwość diagnostyki i terapii o intensywności i efektywności porównywalnej z pobytem w oddziale całodobowym (zapewniona możliwość codziennego kontaktu z pacjentem, przeprowadzenia badań lekarskich, psychiatrycznych, psychologicznych, dostęp do badań dodatkowych oraz konsultacji specjalistycznych a przede wszystkim obserwacja funkcjonowania w grupie).

Oferta diagnostyczno-terapeutyczna jest ukierunkowana na :

- schizofrenię,
- inne zaburzenia psychotyczne,
- zaburzenia afektywne,
- zaburzenia nerwicowe,
- zaburzenia związane ze stresem,
- zaburzenia osobowości,
- zaburzenia na podłożu organicznym.

Celem leczenia jest nie tylko redukcja objawów chorobowych, ale także poprawa w zakresie:

- rozpoznawania, nazywania własnych emocji,
- tolerowania sprzecznych uczuć,
- poprawa samooceny,
- zdolności do rozpoznawania i akceptacji ograniczeń oraz dostrzegania swoich mocnych stron i wykorzystywania ich w codziennym funkcjonowaniu.

Świadczenia realizowane w ramach pobytu na oddziale :

- diagnoza zaburzeń psychicznych,
- leczenie farmakologiczne,
- psychoterapię indywidualną oraz grupową,
- psychoedukację z zakresu choroby i leczenia,
- treningów umiejętności społecznych,
- przygotowanie do pełnienia wcześniejszych i nowych ról społecznych,
- włączenie rodziny w proces terapeutyczny, jej edukacja oraz dostarczanie wsparcia
- terapię zajęciową.

Zespół leczenia środowiskowego (ZLŚ).

Udziela świadczeń zdrowotnych w środowisku pacjenta w ramach kontraktu z NFZ:

- postępowanie terapeutyczne – farmakoterapia i psychoterapia m.in. terapia indywidualna, wspierająca, psychoedukacja, treningi umiejętności społecznych,
- poradnictwo i terapia wobec rodziny pacjenta m.in. edukacja, wspieranie, interwencje i terapia rodzin,
- pomoc w uzyskaniu świadczeń socjalnych oraz w zorganizowaniu odpowiednich warunków bytowych (zadania wykonywane przez pracownika socjalnego),

ZLŚ swoim działaniem obejmuje pacjentów zamieszkałych na terenie powiatu łomżyńskiego i okolic w promieniu 35 km od miejsca siedziby Zespołu.

LECZENIE UZALEŻNIEŃ

Leczenie uzależnień zapewnia zlokalizowany w Łomży a prowadzony przez samorząd województwa **WOJEWÓDZKI OŚRODEK PROFILAKTYKI I TERAPII UZALEŻNIEŃ w Łomży**. Leczenie uzależnień odbywa się w poradni, w oddziale dziennym lub oddziale stacjonarnym.¹²

Celem Ośrodka jest udzielanie świadczeń zdrowotnych dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz członkom ich rodzin, w szczególności związanych z 1) badaniem i poradą lekarską,

- 2) leczeniem,
- 3) badaniem i terapią psychologiczną,
- 4) pielęgnacją chorych,
- 5) leczeniem stacjonarnym z zastosowaniem metod psycho i socjoterapeutycznych,
- 6) rehabilitacją,
- 7) orzekaniem i opiniowaniem o stanie zdrowia,
- 8) działaniami profilaktycznymi i oświatowo – zdrowotnymi.

Poradnia Uzależnień i Współuzależnienia w Łomży

Poradnia oferuje bezpłatną pomoc dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, leki) oraz uzależnionych behawioralnie (hazard, seks, zakupy, praca, internet/komputer) i członków ich rodzin – osób współuzależnionych oraz osób z syndromem Dorosłego Dziecka Alkoholika.

Do Poradni można zgłaszać się osobiście od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-20.00, dzwoniąc na numer (86) 216 67 03. Na pierwszą wizytę wymagany jest dokument tożsamości a także dokumentacja medyczna z poprzedniego leczenia.

¹² Źródło: www.wopitu.pl

Do zadań Poradni należy:

- diagnozowanie zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu i/lub innych substancji psychoaktywnych, zaburzeń behawioralnych,
- diagnozowanie zaburzeń występujących u członków rodzin osób uzależnionych,
- realizacja programów korekcyjnych dla osób pijących ryzykownie i szkodliwie,
- realizacja programów psychoterapii dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
- realizacja programów psychoterapii dla członków rodzin osób uzależnionych,
- udzielanie indywidualnych świadczeń dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.

Celem Poradni jest:

- niesienie pomocy osobom cierpiącym,
- udzielenie wsparcia psychologicznego,
- poprawa jakości życia osób korzystających z psychoterapii,
- wypracowanie długoterminowej stabilizacji abstynencji,
- pomoc w lepszym rozumie siebie i swoich emocji, zachowań,
- wzmocnienie motywacji do zmiany,
- wspieranie działań zmierzających do poprawy jakości życia (działań prozdrowotnych i prospołecznych).

Poradnia dla Uzależnionych od Środków Psychoaktywnych

Poradnia oferuje pomoc dla osób:

- używających substancji psychoaktywnych innych niż alkohol, np. opiatów, marihuany, haszyszu, leków, kokainy, amfetaminy, ekstazy, LSD i innych halucynogenów, nikotyny, substancji wziewnych, dopalacze,
- uzależnionych od hazardu i innych nawyków i popędów – zakupoholizm, pracoholizm, pornografia, uzależnienie od gier komputerowych, internetu, zaburzenia odżywiania,
- członków rodzin (współuzależnionych) ww. osób.

Celem Poradni jest:

- udzielenie wsparcia psychologicznego i terapeutycznego dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- pomoc w rozwiązywaniu problemów osobistych i poprawa jakości życia osób korzystających z psychoterapii,
- wypracowanie długoterminowej stabilizacji abstynencji,
- pomoc w lepszym rozumie siebie i swoich emocji, zachowań,
- wzmocnienie motywacji do zmiany, procesu zdrowienia,
- wspieranie działań zmierzających do poprawy jakości życia.

Zadaniem Poradni jest:

- diagnozowanie zaburzeń spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych innych niż alkohol, zaburzeń behawioralnych,
- diagnozowanie zaburzeń występujących u członków rodzin osób uzależnionych,
- realizacja programów psychoterapii dla osób uzależnionych,
- realizacja programów psychoterapii dla rodzin,
- prowadzenie sesji psychoterapii indywidualnej, małżeńskiej lub rodzinnej,
- udzielanie indywidualnych świadczeń dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.

Dzienny Oddział Terapii Uzależnień

W Dziennym Oddziale Terapii Uzależnień prowadzona jest terapia osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu, innych uzależnień behawioralnych w systemie dziennym.

Zajęcia trwają od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 14.00 zaś popołudnia oraz soboty-niedziele i dni świąteczne spędza w swoim środowisku.

W pracy terapeutycznej na oddziale ważne dla nas jest by pacjent nie tylko nabył wiedzę o chorobie, ale też poznał siebie i mógł tej wiedzy doświadczyć. Wykorzystując procesy grupowe oraz relację terapeutyczną, dostarczamy pacjentowi doświadczeń korektywnych ważnych w procesie zdrowienia. W pracy z pacjentami korzystamy z różnych podejść terapeutycznych, każdorazowo indywidualizując terapię poszczególnych pacjentów.

Leczenie w oddziale dziennym jest prowadzone we współpracy z zespołem terapeutycznym Oddziału stacjonarnego, taka sytuacja ułatwia dostosowanie formy leczenia do aktualnych potrzeb pacjenta.

Program terapii trwa 8 tygodni. Przyjęcia nowych osób odbywają się w poniedziałki po wcześniej odbytej konsultacji w PU w Łomży.

Atutem terapii w Oddziale Dziennym jest taki udział w intensywnym programie terapii, który nie izoluje od życia w środowisku, a stwarza okazję do codziennego praktycznego sprawdzania nabytej wiedzy i umiejętności w kontakcie z najbliższym otoczeniem.

W ramach terapii w Oddziale Dziennym pacjenci mają możliwość skorzystania z konsultacji psychiatrycznej, psychologicznej. Otrzymują materiały edukacyjne i pomoce niezbędne do realizacji programu terapeutycznego oraz jeden posiłek dziennie.

Terapia

Celem terapii jest:

- budowanie motywacji do utrzymywania abstynencji i zmiany zachowań,
- przekazanie wiedzy na temat uzależnienia,
- diagnoza objawów i mechanizmów uzależnienia oraz autodiagnoza pacjenta,
- doświadczenia korektywne wynikające z procesów grupowych, relacji terapeutycznej,

- nabycie umiejętności rozpoznawania objawów głodu i radzenia sobie z nim,
- rozumienie rozwoju uzależnienia w kontekście sytuacji życiowej pacjenta,
- poprawa funkcjonowania pacjenta w różnych obszarach życia,
- lepsze rozumienie swoich problemów osobistych,
- budowanie motywacji do dalszej terapii i życia w abstynencji,
- tworzenie okazji do rozstawiania się z zachowaniami nałogowymi (nikotyna, kofeina i inne).

Formy terapii:

- Rozmowy indywidualne diagnostyczne i sesje psychoterapii,
- społeczność terapeutyczna,
- psychoterapia grupowa,
- psychoedukacja,
- treningi umiejętności i zmiany zachowań,
sesje zapobiegania nawrotom choroby oraz radzenia sobie z trudnymi emocjami,
złość, agresja, przemoc.

Całodobowy Oddział Terapii Uzależnień

Program Całodobowego Oddziału Terapii Uzależnień jest skierowany do osób uzależnionych od alkoholu, hazardu, innych uzależnień behawioralnych, kobiet i mężczyzn, zarówno ubezpieczonych i nieubezpieczonych.

W pracy terapeutycznej na oddziale ważne dla nas jest by pacjent nie tylko nabył wiedzę o chorobie, ale też poznał siebie i mógł tej wiedzy doświadczyć. Wykorzystując procesy grupowe oraz relację terapeutyczną, dostarczamy pacjentowi doświadczeń korektywnych ważnych w procesie zdrowienia. W pracy z pacjentami korzystamy z różnych podejść terapeutycznych, każdorazowo indywidualizując terapię poszczególnych pacjentów.

Leczenie w oddziale stacjonarnym jest prowadzone we współpracy z zespołem terapeutycznym Oddziału dziennego, taka sytuacja ułatwia dostosowanie formy leczenia do aktualnych potrzeb pacjenta.

Program leczenia w COTU skierowany jest zwłaszcza do pacjentów, którzy mają problem z utrzymywaniem abstynencji (kryzys życiowy, krucha struktura osobowości) oraz dla pacjentów, którzy są spoza regionu łomżyńskiego i codzienne dojazdy nie są możliwe. Terapia w oddziale stacjonarnym daje szansę na zatrzymanie się, wyjście, często z obciążającego środowiska i podjęcie decyzji służących zmianie.

Za okres pobytu pacjent pracujący może uzyskać zwolnienie lekarskie.

W ramach terapii w Całodobowym Oddziale pacjenci mają możliwość skorzystania z konsultacji psychiatrycznej, psychologicznej. Otrzymują materiały edukacyjne i pomoce niezbędne do realizacji programu terapeutycznego oraz pełne wyżywienie – 3 posiłki dziennie.

Program trwa 8 tygodni. Podstawową metodą leczenia jest intensywna indywidualna i grupowa psychoterapia, prowadzona w blokach tematycznych:

1. Diagnostyczno-edukacyjny.
2. Akceptacja uzależnienia.
3. Nauka życia na trzeźwo.

Pacjenci są zakwaterowani w większości w salach 2 - osobowych z łazienkami, pokoje dostosowane są dla pacjentów niepełnosprawnych, w budynku są windy. Budynek mieści się na bez mała 2 hektarowej działce położonej w sercu Łomży, 5 minut od Dworca autobusowego.

Całodobowy Oddział Terapii Uzależnień dla pacjentów ze współistniejącymi zaburzeniami psychicznymi

Termin podwójna diagnoza, inaczej podwójne rozpoznanie odnosi się do grupy pacjentów, u których współwystępują zaburzenia związane z używaniem substancji psychoaktywnych i poważne zaburzenia psychiczne, np. schizofrenia, zaburzenia afektywne lub lękowe.

Program Całodobowego Oddziału Terapii Uzależnień z podwójną diagnozą jest skierowany do osób uzależnionych od środków psychoaktywnych ze współistniejącymi zaburzeniami psychicznymi, kobiet i mężczyzn, zarówno ubezpieczonych i nieubezpieczonych.

W pracy terapeutycznej na oddziale ważne jest by pacjent nie tylko nabył wiedzę o chorobie, ale też poznał siebie i mógł tej wiedzy doświadczyć. Wykorzystując procesy grupowe oraz relację terapeutyczną, dostarczamy pacjentowi doświadczeń korektywnych ważnych w procesie zdrowienia. W pracy z pacjentami korzystamy z różnych podejść terapeutycznych, każdorazowo indywidualizując terapię poszczególnych pacjentów.

W trakcie terapii w oddziale z podwójną diagnozą bierzemy pod uwagę współistniejące zaburzenia psychiczne dostosowując tempo, techniki, rodzaj oraz intensywność terapii.

Leczenie w oddziale stacjonarnym z podwójną diagnozą jest prowadzone we współpracy z zespołem terapeutycznym Dziennego Oddziału Terapii Uzależnień oraz Całodobowego Oddziału Terapii Uzależnień, taka sytuacja ułatwia dostosowanie formy leczenia do aktualnych potrzeb pacjenta.

Program leczenia w COTU z podwójną diagnozą skierowany jest zwłaszcza do pacjentów, którzy mają problem z utrzymywaniem abstynencji (kryzys życiowy, krucha struktura osobowości, współtowarzyszące zaburzenia psychiczne) oraz dla pacjentów, którzy są spoza regionu łomżyńskiego i codzienne dojazdy nie są możliwe. Terapia w oddziale stacjonarnym daje szansę na zatrzymanie się, wyjście, często z obciążającego środowiska i podjęcie decyzji służących zmianie.

Za okres pobytu pacjent pracujący może uzyskać zwolnienie lekarskie.

W ramach terapii w Całodobowym Oddziale z podwójną diagnozą pacjenci mają możliwość skorzystania z konsultacji psychiatrycznej, psychologicznej. Otrzymują materiały edukacyjne i pomoce niezbędne do realizacji programu terapeutycznego oraz pełne wyżywienie – 3 posiłki dziennie.

Program trwa 8 tygodni. Podstawową metodą leczenia jest intensywna indywidualna i grupowa psychoterapia, prowadzona w blokach tematycznych:

1. Diagnostyczno-edukacyjny
2. Akceptacja uzależnienia
3. Nauka życia na trzeźwo

Pacjenci są zakwaterowani w większości w salach 2 - osobowych z łazienkami, pokoje dostosowane są dla pacjentów niepełnosprawnych, w budynku są windy. Budynek mieści się na bez mała 2 hektarowej działce położonej w sercu Łomży, 5 minut od Dworca autobusowego.

Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży

Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży – I poziom referencyjny z siedzibą w Łomży ul. M. Skłodowskiej-Curie 1, tel. 575 663 830

Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży to miejsce, gdzie pracuje wyspecjalizowany zespół profesjonalistów

- psychologzy,
- psychoterapeuci,
- terapeuci środowiskowi

Zadaniem Ośrodka jest być blisko pacjenta oraz jego rodziny.

Udzielana jest profesjonalna **bezpłatna** pomoc psychologiczna, psychoterapeutyczna oraz środowiskowa dzieciom poniżej 7 roku życia, dzieciom i młodzieży objętej obowiązkiem szkolnym i obowiązkiem nauki oraz kształcącej się w szkołach ponadpodstawowych — do ich ukończenia.

W zakres świadczeń wchodzi:

- diagnostyczna porada psychologiczna,
- porada psychologiczna,
- sesja psychoterapii indywidualnej,
- sesja psychoterapii rodzinnej,

- sesja psychoterapii grupowej,
- sesja wsparcia psychospołecznego,
- wizyta, porada domowa, środowiskowa.

Ośrodek Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Sławcu

Ośrodek w udziela profesjonalnej bezpłatnej pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej oraz środowiskowej dzieciom poniżej 7 r. ż, dzieciom i młodzieży objętej obowiązkiem szkolnym i obowiązkiem nauki oraz kształcącej się w szkołach ponadpodstawowych — do ich ukończenia.

Zapewnia dzieciom i młodzieży pierwszy kontakt z opieką psychologiczną w ich najbliższym środowisku. Jego funkcjonowanie ma opierać się na współpracy z rodziną pacjenta oraz jego środowiskiem szkolnym.

W Ośrodku zapewniona zostanie opieka psychologów, psychoterapeutów i terapeutów środowiskowych.

Do placówki mogą zgłaszać się rodzice dzieci oraz młodzież w przypadku występowania niepokojących objawów związanych z problemami psychicznymi. Osoby poniżej 18 r.ż. muszą posiadać zgodę opiekuna prawnego na korzystanie ze świadczeń.

W ramach pomocy ośrodek oferuje:

- porady psychologiczno-diagnostyczne,
- porady psychologiczne,
- sesje psychoterapii indywidualnej,
- sesje psychoterapii rodzinnej, grupowej,
- sesje wsparcia psychospołecznego,
- wizyta, porada domowa lub środowiskowa, realizowana w ramach poradni psychologicznej przez osoby udzielające świadczeń opieki zdrowotnej w ramach I poziomu referencyjnego.

3.2 Instytucje z zakresu pomocy i rehabilitacji społecznej

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE (PCPR).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży jest jednostką organizacyjną, która realizuje zadania Powiatu z zakresu pomocy społecznej.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych samorząd powiatowy jako jeden z dysponentów środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wykonuje zadania na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym również osób z zaburzeniami psychicznymi.

Do zadań Centrum w szczególności należy:

1. Realizowanie zadań własnych powiatu z zakresu pomocy społecznej obejmujących:

- 1) opracowanie powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- 2) funkcjonowanie domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich osób,
- 3) udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach,
- 4) organizowanie specjalistycznego poradnictwa,
- 5) tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie,
- 6) szkolenie i doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizujących pomoc społeczną z terenu powiatu,
- 7) pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, w tym niepełnosprawnych intelektualnie.

2. Realizowanie zadań pomocy społecznej zleconych z zakresu administracji rządowej obejmujących:

- 1) organizowanie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 2) realizację zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

3. Realizowanie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w tym psychicznie obejmujących:

- 1) podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności i likwidacji barier utrudniających osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie,
- 2) rehabilitację osób niepełnosprawnych poprzez uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej, turnusach rehabilitacyjnych oraz innych zespołach aktywności społecznej, zgodnie z potrzebami osób niepełnosprawnych,
- 3) opracowanie i realizację, zgodnych z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- 4) współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Łomży w zakresie zatrudniania i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Przy realizacji swych zadań Centrum współpracuje z organami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami pozarządowymi, kościołem i związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami oraz osobami prawnymi i fizycznymi.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Powiat Łomżyński prowadzi dwa domy pomocy społecznej, które są prowadzone na podstawie zezwolenia wydanego przez Wojewodę Podlaskiego na czas nieokreślony:

- Dom Pomocy Społecznej PKPS im. Wiktorii Kowalewskiej w Łomży dla 30 osób w podeszłym wieku oraz Filia Domu Pomocy Społecznej im. Wiktorii Kowalewskiej w Kownatach dla 20 osób przewlekle psychicznie chorych.;
- Dom Pomocy Społecznej pw. św. Franciszka z Asyżu w Tykocinie dla 56 osób przewlekle psychicznie chorych (kobiet).

Dom Pomocy Społecznej pw. Św. Franciszka z Asyżu w Tykocinie

DPS jest prowadzony na zlecenie Powiatu Łomżyńskiego przez Caritas Diecezji Łomżyńskiej. Placówka jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej opieki całodobowej o zasięgu ponadgminnym. Zapewnia profesjonalną opiekę medyczno-psychologiczną i duchową oraz różne formy psychoterapii indywidualnej i grupowej wraz z terapią zajęciową.

W zakresie usług bytowych Dom zapewnia miejsce zamieszkania w budynku dwukondygnacyjnym bez barier architektonicznych, wyposażonym w windę oraz system instalacji przeciwpożarowej i przyzywowej. Mieszkanki zamieszkują w 15 pokojach, spełniających wymogi obowiązującego standardu. W placówce znajduje się także sala rehabilitacyjna, pokój terapii zajęciowej, jadalnia, kaplica.

Dom Pomocy Społecznej im. Wiktorii Kowalewskiej w Łomży

Dom prowadzi Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Łomży na zlecenie Powiatu Łomżyńskiego. Świadczy mieszkańcom usługi na poziomie obowiązujących standardów (usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające) oraz usługi niestandardowe- zabiegi rehabilitacji medycznej, realizowane w istniejącym w budynku DPS Ośrodku Rehabilitacji Leczniczej, pobyty wypoczynkowo - rekreacyjne w prowadzonym przez PKPS Ośrodku Rehabilitacyjno-Wypoczynkowym w Balikach pod Łomżą.

Ponadto na terenie miasta Łomży funkcjonuje **Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie**.¹³ Jest on samorządową jednostką organizacyjną miasta Łomża. To całodobowa placówka opiekuńczo-terapeutyczna dla 109 dziewcząt z niepełnosprawnością intelektualną w wieku od 3 do 30 lat. W Domu Pomocy Społecznej przebywają osoby niepełnosprawne intelektualnie ze sprzężonymi niepełnosprawnościami. Prawie 70% to mieszkanki ze znaczną i głęboką niepełnosprawnością intelektualną. DPS świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańców. W Domu Pomocy Społecznej w Łomży działa 14 pracowni terapeutycznych. DPS dysponuje także szerokim zapleczem rehabilitacyjnym w ramach trzech działów: kinezyterapii, fizykoterapii i hydroterapii.

¹³ Źródło: www.dpslomza.domypomocy.pl

ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY W KOWNATACH (ŚDŚ)

Na terenie powiatu łomżyńskiego funkcjonuje jeden środowiskowy dom samopomocy o zasięgu ponadgminnym – Środowiskowy Dom Samopomocy w Kownatach (do dnia 31 grudnia 2015 roku funkcjonujący pod nazwą Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Kownatach).

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kownatach prowadzony jest przez Polski Komitet Pomocy Społecznej – Zarząd Okręgowy w Łomży na zlecenie Powiatu Łomżyńskiego. Podstawowym zadaniem Domu jest świadczenie usług w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

ŚDŚ w Kownatach posiada 53 miejsca dziennego pobytu, w tym 8 miejsc z możliwością całodobowego pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Okres korzystania z miejsca całodobowego pobytu w Domu nie może być jednorazowo dłuższy niż 3 miesiące, z możliwością przedłużenia do 6 miesięcy w uzasadnionych przypadkach, przy czym maksymalny okres pobytu całodobowego osoby w roku kalendarzowym nie może być dłuższy niż 8 miesięcy.

Uczestnicy dziennego pobytu na zajęcia organizowane w ŚDŚ dowożeni są z terenu gmin powiatu łomżyńskiego oraz z miasta Łomża.

OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ

Na terenie Powiatu Łomżyńskiego funkcjonują ośrodki pomocy społecznej, które są jednostkami organizacyjnymi gmin powołanych do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w staraniach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. OPS-y realizując przypisane im zadania obejmują także opieką osoby z zaburzeniami psychicznymi.

WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ w Nowym Cydzynie (WTZ)

Na terenie powiatu łomżyńskiego działa Warsztat Terapii Zajęciowej w Nowym Cydzynie. Powstał 1 grudnia 1999 roku, a rozpoczął swoją działalność 3 lutego 2000 roku. Warsztat funkcjonuje na podstawie umowy w sprawie prowadzenia i finansowania kosztów działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej zawartej pomiędzy Powiatem Łomżyńskim a Stowarzyszeniem „Rodzice Dzieciom Troski Specjalnej” w Nowym Cydzynie. WTZ w Nowym Cydzynie jest placówką typu dziennego przeznaczoną dla 35 niepełnosprawnych intelektualnie uczestników.

Podstawą finansowania działalności WTZ w Nowym Cydzynie są środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (90%) oraz dotacja celowa Powiatu Łomżyńskiego (10%) przyznane na podstawie umowy w sprawie przekazania i rozliczenia dotacji celowej na dofinansowanie kosztów działania Warsztatu Terapii Zajęciowej w części nieobjętej dofinansowaniem PFRON.

WTZ jest placówką pobytu dziennego, czynną od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:45 do 16:00. Terapia zajęciowa w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej odbywa się zgodnie z programami poszczególnych pracowni oraz zgodnie z indywidualnymi programami w grupach 5 osobowych, w 7 pracowniach terapeutycznych:

- pracownia przystosowania do życia codziennego,
- pracownia malarstwa i rękodzieła,
- pracownia multimedialna i technik graficznych,
- pracownia edukacji technicznej,
- pracownia teatralno-muzykoterapeutyczna,
- pracownia ceramiczna,
- pracownia przyrodnicza.

Każdy z uczestników realizuje indywidualny program rehabilitacji i terapii, który jest tworzony i weryfikowany na podstawie zgromadzonych dokumentów, wywiadu z rodziną, obserwacji, działań i zachowania w Warsztacie. Program jest realizowany w pracowni wiodącej i innych pracowniach według indywidualnych potrzeb.

Prowadzone jest także wsparcie psychoterapeutyczne oraz rehabilitacja lecznicza w zakresie fizjoterapii.

W programie terapeutycznym warsztatu przewidziane jest także prowadzenie zajęć poza godzinami pracy i siedzibą Warsztatu. Realizowane w WTZ indywidualne programy rehabilitacji i terapii są autorskimi programami tej placówki. Zostały one podzielone na działy: formy i metody rehabilitacji, zakres i planowane efekty rehabilitacji, formy współpracy z rodziną oraz osoby odpowiedzialne za realizację programu. Programy są co roku oceniane, modyfikowane i doskonalone. Rada Programowa Warsztatu dokonuje oceny postępów w rehabilitacji każdego uczestnika co pół roku i co trzy lata oceny kompleksowej. W WTZ uczestnicy odbywają trening ekonomiczny w formie gotówkowej. Głównie przeznaczenie środków finansowych z treningu ekonomicznego przez uczestników Warsztatu to realizacja ich potrzeb socjalnych.

Rada Programowa Warsztatów dokonuje oceny postępów w rehabilitacji każdego uczestnika co pół roku a co trzy lata następuje ocena kompleksowa. Ocena postępów uczestnika przeprowadzana jest według dynamiki postępów uczestników w Warsztatach Terapii Zajęciowej.

3.3 Instytucje z zakresu edukacji.

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO- PEDAGOGICZNA nr 1 w ŁOMŻY

Poradnia jest jednostką organizacyjną Powiatu Łomżyńskiego. Celem poradni jest udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno – pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udzielanie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno – pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

Do zadań Poradni należy w szczególności:

- 1) wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, efektywności uczenia się, nabywania i rozwijania umiejętności negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów oraz innych umiejętności z zakresu komunikacji społecznej;
- 2) profilaktyka uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży – udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka;
- 3) terapia zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych;
- 4) wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny;
- 5) pomoc uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia – zawodu i planowania kariery życiowej;
- 6) prowadzenia edukacji prozawodowej wśród uczniów, rodziców, nauczycieli;
- 7) pomoc rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych stron uczniów;

Cele wyżej wymienione Poradnia realizuje poprzez zadania w zakresie działalności diagnostycznej, terapeutycznej, doradczej oraz profilaktycznej. Pracownicy Poradni realizują zadania poradni również poza poradnią, w środowisku dzieci i młodzieży, w tym w środowisku rodzinnym.

Na terenie powiatu łomżyńskiego nie ma placówek kształcenia specjalnego. Dzieci i młodzież z powiatu łomżyńskiego kierowane są do placówek realizujących kształcenie specjalne i zlokalizowanych poza powiatem łomżyńskim . Najczęściej jest to Zespół Szkół Specjalnych w Łomży, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Długoborzu, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Ostrołęce.

Zespół Szkół Specjalnych w Łomży¹⁴

Placówka kształci dzieci i młodzież niepełnosprawną intelektualnie w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i ze sprzężonymi defektami (autyzm, niedosłuch, przewlekłe choroby, niedostosowanie społeczne, zaburzenie zachowania i inne), oraz prowadzi zajęcia rewalidacyjno- wychowawcze dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu głębokim.

Celem szkoły jest:

- Osiągnięcie możliwie wszechstronnego rozwoju uczniów, w dostępnym im zakresie za pomocą specjalnych metod dostosowanych do poszczególnych poziomów nauczania;
- Przygotowanie do wykonywania zawodu.

W skład Zespołu Szkół Specjalnych wchodzi:

1. Szkoła Podstawowa nr 8

- Klasy I – VIII
- Zespoły Edukacyjno – Terapeutyczne kl. I-VIII

¹⁴ Źródło: www.zsslomza.witrynaskolna.pl

2. Szkoła Banżowa I stopnia -klasy o trzyletnim cyklu nauczania, praktyczna nauka zawodu odbywa się w różnych zakładach pracy na terenie miasta Łomża

- Kucharz małej gastronomii
- Piekarz
- Cukiernik
- Ogrodnik

3. Szkoła Przysposabiająca do Pracy nr 1

4. Ośrodek Rewalidacyjno - Wychowawczy

5. Przedszkole nr 3

Szkoła ma w ofercie zajęcia:

- terapii integracji sensorycznej,
- terapii uwagi słuchowej metodą Tomatisa,
- terapii ręki,
- dogoterapii,
- muzykoterapii,
- arteterapii,
- logopedii i neurologopedii,
- terapii zajęciowej,
- terapii EEGBiofeedback,
- gimnastyki korekcyjnej,
- nauki pływania,
- spotkania z psychologiem i pedagogiem.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Długoborzu¹⁵

Ośrodek zlokalizowany jest na terenie powiatu zambrowskiego. Placówka świadczy usługi dydaktyczne, opiekuńcze, wychowawcze, rehabilitacyjne dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim (w wieku 5-24 r. ż.), w tym ze sprzężeniami (autyzm, niepełnosprawność ruchowa) oraz dla dzieci zagrożonych niepełnosprawnością w wieku od urodzenia do momentu podjęcia nauki w szkole - prowadzone są zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.

Na kompleks dydaktyczno-wychowawczy składają się: szkoła (klasopracownie przedmiotowe, klasopracownie zawodowe, oddział przedszkolny, internat I i II, stołówka szkolna, kompleks rekreacyjno-sportowy (sala gimnastyczna, szatnie ,natryski, sala bilardowa, siłownia, sala tenisowa, sala korekcyjna). Internat stanowią dwa budynki, w których znajduje się 39 pokoi sypialnych. Placówka posiada rozbudowany kompleks medyczny: gabinet pielęgniarско-lekarski, sala chorych, gabinet dentystyczny oraz 2 gabinety rehabilitacji.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Ks. Jana Twardowskiego w Ostrołęce.¹⁶

Główne cele Ośrodka to:

- osiągnięcie możliwie wszechstronnego rozwoju ucznia w dostępnym mu zakresie,

¹⁵ Źródło: www.soswdlugoborz.edupage.org

¹⁶ Źródło: <http://sosw.ostroleka.pl/>

- rozwijanie zainteresowań, uzdolnień, doskonalenie umiejętności oraz pogłębianie wiedzy,
- kształtowanie umiejętności spędzania czasu wolnego,
- przygotowanie do życia w integracji ze społeczeństwem,
- kształtowanie poczucia własnej tożsamości i poszanowania dziedzictwa kulturowego regionu, kraju i innych kultur
- przygotowanie do wykonywania pracy zawodowej lub zarobkowej.

Warto podkreślić, że system oświatowy Ośrodka zapewnia dostosowanie treści nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów. Umożliwia więc pobieranie nauki zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w różnym stopniu.

Przedszkole dla dzieci w wieku 3 – 7 lat z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego

Szkoła Podstawowa:

- dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim (klasa I – VIII)
- dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz z niepełnosprawnością sprzężoną (klasa I – VIII)

Szkoła Ponadpodstawowa/ponadgimnazjalna:

- Szkoła Branżowa I stopnia dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim (klasa I – II)
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim
o kierunkach: kucharz, piekarz, cukiernik (klasa III)
- Trzyletnia Szkoła Przysposabiająca do Pracy dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz z niepełnosprawnością sprzężoną

Dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim prowadzone są zajęcia o charakterze rewalidacyjno – wychowawczym do ukończenia 25 roku życia.

3.4 Instytucje z zakresu aktywizacji zawodowej

POWIATOWY URZĄD PRACY w ŁOMŻY

Powiatowy Urząd Pracy (PUP) jest jednostką organizacyjną Powiatu Łomżyńskiego. Terenem działania PUP jest obszar: Miasta Łomży oraz wchodzących w skład Powiatu Łomżyńskiego 9 gmin. Przy realizacji zadań PUP współdziała z innymi powiatowymi urzędami pracy, radami zatrudnienia, organami samorządów terytorialnych, organizacjami pracodawców, poszczególnymi pracodawcami, związkami zawodowymi, Państwową Inspekcją Pracy oraz innymi organizacjami działającymi w sprawach zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu. Przedmiotem działania PUP jest promocja zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa, realizowana na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i

instytucjach rynku pracy oraz innych ustaw (ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych , ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej , ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych).

Zagadnienia z zakresu aktywizacji zawodowej w swojej działalności realizują także wcześniej wymienione instytucje, w szczególności WTZ i ŚDŚ.

FUNDACJA DIALOG: ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w BOGUSZYCACH

Zakład Aktywności Zawodowej umożliwia osobom niepełnosprawnym zdobycie doświadczenia zawodowego oraz rozwijanie swoich umiejętności. W ramach działalności tego zakładu, osoby niepełnosprawne mogą podjąć pracę na różnych stanowiskach, dostosowanych do ich możliwości oraz potrzeb. Dialog zapewnia wsparcie i specjalistyczne szkolenia, aby pracownicy mogli rozwijać się zawodowo i osiągać sukcesy.

Możliwości zatrudnienia w Zakładzie Aktywności Zawodowej Dialog są różnorodne - od pracowników zajmujących się wszelaką dekoracją czy też szyciem, po animatorów czy pracowników marketingowo-biurowych. Ważne jest, aby każda osoba mogła znaleźć zajęcie, które odpowiada jej umiejętnościom i zainteresowaniom.

Zakład Aktywności Zawodowej Dialog to miejsce, które promuje inkluzję społeczną oraz równość szans na rynku pracy. Dzięki wsparciu i profesjonalnemu podejściu do pracowników, osoby niepełnosprawne mogą rozwijać swoje umiejętności, zdobywać doświadczenie zawodowe i uczestniczyć w życiu zawodowym społeczeństwa.

Rehabilitacja zawodowa w Zakładzie Aktywności Zawodowej to istotny proces, który ma na celu wspieranie osób z niepełnosprawnościami w ich integracji na rynku pracy. ZAZ to miejsce, które oferuje różnorodne formy wsparcia, umożliwiając osobom niepełnosprawnym zdobycie doświadczenia zawodowego i umiejętności, które mogą być wykorzystane w przyszłych miejscach zatrudnienia.

Wprowadzenie osoby niepełnosprawnej w jej pierwszą przygodę z pracą odbywa się na kilku poziomach. Po pierwsze, ZAZ dostosowuje środowisko pracy, aby było ono przyjazne i bezpieczne dla wszystkich pracowników, niezależnie od ich ograniczeń. To może obejmować m.in. wyposażenie stanowisk pracy.

W ramach rehabilitacji zawodowej, pracownicy ZAZ wspierają rozwijanie umiejętności zawodowych oraz interpersonalnych, zajęcia, są dostosowane do zdolności oraz zainteresowań, pomagamy budować pewność siebie i motywację do działania.

Ważnym aspektem rehabilitacji jest również wsparcie psychologiczne i socjalne, które umożliwia osobom niepełnosprawnym lepsze radzenie sobie z wyzwaniami, jakie niesie

za sobą podjęcie pracy. ZAZ może oferować mentoring, a także pomoc w nawiązywaniu relacji z innymi pracownikami, co jest kluczowe dla budowania pozytywnego środowiska pracy.

Rehabilitacja społeczna w naszym zakładzie to proces, który wspiera osoby z różnymi trudnościami w powrocie do aktywnego życia w społeczeństwie. Postrzegana jako jedna wielka rodzina, w której różni członkowie współpracują, aby pomóc sobie nawzajem w pokonywaniu przeszkód i osiągnięciu celów.

Cele:

Wsparcie emocjonalne: W społeczności rehabilitacyjnej często tworzy się silne więzi. Osoby przebywające w programach rehabilitacyjnych dzielą się swoimi doświadczeniami, obawami i sukcesami, co buduje atmosferę zaufania i akceptacji. To umożliwia im lepsze radzenie sobie z problemami.

Współpraca i solidarność: Rehabilitacja społeczna opiera się na współpracy pomiędzy różnymi instytucjami, specjalistami, rodzinami i samymi osobami, które potrzebują wsparcia. Tak jak w rodzinie, każdy odgrywa swoją rolę i ma swoje zadania, co przyczynia się do ogólnego sukcesu.

Indywidualne podejście: W ramach rehabilitacji społecznej każda osoba jest traktowana indywidualnie, z uwzględnieniem jej unikalnych potrzeb i możliwości. Tak jak w rodzinie, ważne jest, aby każdy czuł się doceniany i zauważany.

Edukacja i rozwój: Członkowie tej „rodziny” mają możliwość uczenia się od siebie nawzajem oraz od specjalistów, co przyczynia się do osobistego rozwoju, wzmacnia umiejętności społeczne i buduje poczucie własnej wartości.

Celebracja osiągnięć: W rehabilitacji społecznej często obchodzi się małe i duże sukcesy, co przypomina rodzinne uroczystości. Każdy krok naprzód jest ważny i zasługuje na uznanie, co motywuje do dalszej pracy.

Obecność w trudnych momentach: Podobnie jak w rodzinie, członkowie społeczności rehabilitacyjnej są dla siebie wsparciem w trudnych chwilach, oferując pomoc i zrozumienie. To może znacząco wpływać na proces zdrowienia i integracji.

3.5 Orzecznictwo

W Polsce funkcjonują dwa systemy orzecznicze: do celów rentowych oraz pozarentowych. Orzecznictwo do celów pozarentowych - prowadzone przez powiatowe lub miejskie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności których zadaniem jest określenie stopnia naruszenia sprawności organizmu i konsekwencji tego stanu dla możliwości podjęcia pracy, pełnienia ról społecznych oraz ograniczeń w samodzielnej egzystencji. Orzeczenia zespołów powiatowych nie są podstawą do ubiegania się o rentę i emeryturę, ale stwarzają możliwość otrzymania różnych dodatkowych świadczeń przysługujących osobom niepełnosprawnym, np. zasiłku pielęgnacyjnego albo ulgowych przejazdów środkami komunikacji publicznej.

Orzecznictwo do celów rentowych prowadzą lekarze orzecznicy oraz komisje lekarskie ZUS lub KRUS. Orzeczenia ZUS/KRUS oceniają zdolność do pracy i są podstawą do wypłaty świadczeń z ubezpieczenia społecznego, czyli renty.

POWIATOWY ZESPÓŁ ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI w ŁOMŻY (PZON)

PZON jest jednostką w strukturze organizacyjnej miasta Łomża. Obsługuje mieszkańców obejmuje mieszkańców miasta Łomży, mieszkańców powiatu łomżyńskiego i powiatu zambrowskiego.

Do zadań PZON należy :

- wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności
- wydawanie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności
- wydawanie orzeczeń o wskazaniach do ulg i uprawnień
- wydawanie legitymacji osoby niepełnosprawnej
- sporządzanie okresowych informacji o liczbie i rodzajach wydanych orzeczeń
- udzielenie podmiotom zainteresowanym informacji o zasadach i trybie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności
- wydawanie kart parkingowych.

4. Cele i zadania programu.

Realizacja działań Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Łomżyńskiego na lata 2024-2030 opiera się o cele i zadania przypisane samorządom powiatowym w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (NPOZP) - załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. (Dz.U. z 2023 poz. 2480).

Cel główny 1 : Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb.				
Cel szczegółowy 1a) Upowszechnienie zintegrowanego i kompleksowego modelu ochrony zdrowia psychicznego w oparciu o model opieki środowiskowej				
Zadanie (nr i nazwa wg NPOZP)	Planowane działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik monitorujący	Termin realizacji
1) Opracowanie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym rozwoju CZP oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży w powiecie lub gminie.	Zadanie nie będzie realizowane. Powiat nie dysponuje bazą, infrastrukturą ani zasobami ludzkimi określonymi w rozdziale 5 Programu.	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
2) Utworzenie CZP zgodnie z zasadami zawartymi w rozdziale 5 Programu.				
Cel szczegółowy 1d) Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego				
Zadanie (nr i nazwa wg NPOZP)	Planowane działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik monitorujący	Termin realizacji

1) Aktualizacja poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej oraz samopomocy środowiskowej.	Stosownie do zakresu działalności powiatu - zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej blisko miejsca ich zamieszkania opieki i pomocy niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym: pomoc terapeutyczna, psychologiczna pedagogiczna - zajęcia z zakresu treningu umiejętności społecznych, treningu samoobsługi, pracy socjalnej, pracy z pedagogiem - wyjazdy krajoznawcze, imprezy kulturalne, -turnusy rehabilitacyjne - indywidualne plany wspierająco – aktywizujące dla podopiecznych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie , Środowiskowy Dom Samopomocy, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Domy Pomocy Społecznej	Liczba uczestników ŚDS; Liczba pensjonariuszy DPS-ów ; Liczba uczestników WTZ, Rodzaje, formy, liczba oferowanej pomocy przez ŚDS, WTZ, DPS, PCPR; Liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy	realizacja ciągła, przez okres trwania PPOZP
2) Wspieranie finansowe projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Wspieranie inicjatyw (finansowe lub w innej formie) kierowanych do osób z zaburzeniami psychicznymi.	Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba wspieranych inicjatyw/organizacji; Rodzaje wsparcia	realizacja ciągła, przez okres trwania PPOZP
3) Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie	- Organizacja i realizacja imprez integracyjnych dla osób z niepełnosprawnościami w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi, - Promowanie twórczości osób z niepełnosprawnościami,	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba inicjatyw/ Liczba uczestników;	realizacja ciągła, przez okres trwania PPOZP

	<p>Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, - dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób z niepełnosprawnościami, - dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się, w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnościami, - dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami, - dofinansowanie rehabilitacji dzieci i młodzieży, - dofinansowanie w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” z zastrzeżeniem, że dofinansowania przyznawane są wszystkim osobom z niepełnosprawnościami w oparciu o obowiązujące przepisy i wewnętrzne zasady opiniowane przez Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych, - Rozwijanie poradnictwa. 		<p>Liczba osób które skorzystały z dofinansowania . ze środków PFRON;</p> <p>Kwota środków wydanych na dofinansowania;</p> <p>Liczba osób które skorzystały z poradnictwa</p>	
<i>Cel szczegółowy 1e) Aktywizacja zawodowa i społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi</i>				

	zakresie tworzenia nowych miejsc pracy.			
3) Zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych urzędów pracy	- pośrednictwo pracy (zadania realizowane przez PUP nie dają możliwości preferencyjnego traktowania osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowego urzędu pracy w stosunku do pozostałych poszukujących pracy)	Powiatowy Urząd Pracy	Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi podejmujących zatrudnienie na skutek działań PUP	realizacja ciągła, przez okres trwania PPOZP
<i>Cel szczegółowy: 1f) Skoordinowanie dostępnych form opieki i pomocy</i>				
Zadanie (nr i nazwa wg NPOZP)	Planowane działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik monitorujący	Termin realizacji
1) Powołanie lub kontynuacja lokalnego zespołu koordynującego realizację Programu	Uchwała Zarządu Powiatu Łomżyńskiego w sprawie powołania Zespołu Koordynującego realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Łomżyńskiego na lata 2024-2030.	Zarząd Powiatu Łomżyńskiego	Uchwała nr 3/11/2024 z 12 czerwca 2024 r.	Czerwiec 2024
2) Opracowanie lub aktualizacja lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego, zawierającego szczegółowy plan zapewnienia mieszkańcom koordynowanych medycznych i społecznych świadczeń	- posiedzenie zespołu omówienie NPOZP - przyjęcie przez zespół celów i zadań wybranych z NPOZP i możliwych do realizacji na poziomie powiatu z uwzględnieniem możliwości organizacyjnych, finansowych i faktycznych potrzeb społecznych	Zespół Koordynujący realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Łomżyńskiego na lata 2024 - 2030.	opracowany program, uchwała Rady Powiatu przyjmująca program	lipiec /październik 2024

3) Realizacja, koordynowanie i monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	Opracowanie rocznych informacji z realizacji programu po zakończeniu roku kalendarzowego i przedkładanie Staroście Łomżyńskiemu do 30 kwietnia roku następnego.	Zespół Koordynujący realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Łomżyńskiego na lata 2024-2030.	roczne informacje z realizacji programu w okresie 2024 - 2030	2025-2031
4) Przygotowanie i udostępnianie mieszkańcom oraz samorządowi województwa, aktualizowanego corocznie przewodnika, informującego o lokalnie dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w wersji papierowej lub elektronicznej)	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie przewodnika, - publikacja przewodnika – forma papierowa i/lub elektroniczna (strony www), - aktualizacja przewodnika 	Zespół Koordynujący realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Łomżyńskiego na lata 2024-2030.	przewodnik w wersji papierowej lub elektronicznej (zamieszczony na stronie internetowej Starostwa Powiatowego i instytucji powiatowych oferujących pomoc specjalistyczną)	<p>I kwartał 2025 r. (opracowanie)</p> <p>Do 2031 r. (aktualizacja)</p>
Cel główny: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb				
<i>Cel szczegółowy: 1g) Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dzieciom, uczniom, rodzicom i nauczycielom</i>				
Zadanie (nr i nazwa wg NPOZP)	Planowane działania	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik monitorujący	Termin realizacji
1) Zapewnienie wsparcia specjalistycznego dzieciom i uczniom z uwzględnieniem ich	-prowadzenie działalności orzeczniczej, w tym diagnozowanie psychologiczne, pedagogiczne i	Poradnia Psychologiczno-	Liczba wydanych orzeczeń i opinii.	realizacja ciągła, przez

<p>zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych ich rodzinom oraz nauczycielom przez poradnie psychologiczno – pedagogiczne przy współpracy z podmiotami działającymi rzecz wsparcia dzieci, uczniów, rodzin, nauczycieli</p>	<p>logopedyczne prowadzone na rzecz dzieci i uczniów z zaburzeniami psychicznymi, wymagających specjalnej organizacji, form i metod pracy na każdym etapie kształcenia;</p> <p>- prowadzenie różnych rodzajów terapii dla dzieci ze zdiagnozowanymi zaburzeniami rozwojowymi,</p> <p>wsparcie dla rodziców: porady, interwencje kryzysowe, grupy wsparcia, treningi, spotkania informacyjno-szkoleniowe</p> <p>wsparcie dla nauczycieli: porady, konsultacje, interwencje kryzysowe, spotkania informacyjno-szkoleniowe</p>	<p>Pedagogiczna nr 1 w Łomży</p>	<p>Liczba dzieci objętych terapią.</p> <p>Liczba rodziców</p> <p>Liczba nauczycieli</p>	<p>okres trwania PPOZP</p>
<p>2) Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i uczniom z uwzględnieniem ich zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych, ich rodzinom oraz nauczycielom w jednostkach systemu oświaty</p>	<p>Powiat nie prowadzi szkół i przedszkoli stąd pomoc nauczycielom, dzieciom i młodzieży udzielana jest przez pracowników poradni psychologiczno – pedagogicznej, zgodnie z zgłaszanymi zapotrzebowaniem placówek.</p>	<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1 w Łomży</p>	<p>Liczba porad i konsultacji udzielonych nauczycielom, rodzicom, dzieciom i uczniom</p> <p>Liczba szkoleń dla nauczycieli, rodziców, uczniów</p>	<p>realizacja ciągła, przez okres trwania PPOZP</p>

5. Monitorowanie programu.

Monitorowanie przebiegu realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o roczne sprawozdania podmiotów zaangażowanych w jego realizację i wskazanych w części 3 „Cele i zadania programu” jako podmioty odpowiedzialne.

Corocznie, w ramach monitoringu, Zespół Koordynujący realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Łomżyńskiego na lata 2024 - 2030, dokona analizy realizacji programu.

Sprawozdania z realizacji Programu za poprzedni rok będą przedkładane Staroście Łomżyńskiemu do 30 kwietnia roku następnego.

Cele i działania ujęte w programie mogą być modyfikowane lub rozszerzone w poszczególnych latach, szczególnie w przypadku wystąpienia nowych potrzeb lub zadań wynikających ze zmian przepisów prawnych oraz potrzeb społeczności lokalnej.

Podmioty uczestniczące w realizacji Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Łomżyńskiego na lata 2024-2030:

- 1) Starostwo Powiatowe w Łomży,
- 2) Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży,
- 3) Centrum Zdrowia Psychicznego: Szpital Wojewódzki im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Łomży,
- 4) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży,
- 5) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1 w Łomży,
- 6) Powiatowy Urząd Pracy w Łomży,
- 7) Komenda Miejska Policji w Łomży,
- 8) Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łomży,
- 9) Polski Komitet Pomocy Społecznej w Łomży,
- 10) Warsztaty Terapii Zajęciowej w Nowym Cydzynie,
- 11) Fundacja Dialog: Zakład Aktywności Zawodowej w Boguszycach,
- 12) Dom Pomocy Społecznej pw. Św. Franciszka z Asyżu w Tykocinie,
- 13) Dom Pomocy Społecznej im. Wiktorii Kowalewskiej w Łomży oraz Filia Domu w Kownatach,
- 14) Środowiskowy Dom Samopomocy w Kownatach.

Podmiot koordynujący: Zespół Koordynujący powołany Uchwałą Zarządu Powiatu Łomżyńskiego nr 3/11/2024 z dnia 12 czerwca 2024 r. oraz Wydział Rozwoju Społeczno – Gospodarczego i Promocji Starostwa Powiatowego w Łomży.

6. Spis Wykresów

1. Wykres 1. Liczba ludności Powiatu Łomżyńskiego w latach 2020-2022
2. Wykres 2. Ludność Powiatu Łomżyńskiego w 2022 r. według płci i wieku
3. Wykres 3. Poziom wykształcenia w Powiecie Łomżyńskim – stan na dzień 31.12.2021 r.
4. Wykres 4. Usiłowanie samobójstwa ze względu na miejsce zamieszkania, stan na dzień 31.12.2022 r.
5. Wykres 5. Próby samobójcze zakończone zgonem ze względu na miejsce zamieszkania, stan na dzień 31.12.2022 r.
6. Wykres 6. Osoby w zamachach samobójczych według sposobów popełnienia, stan na dzień 31.12.2022 r.
7. Wykres 7. Zamachy samobójcze zakończone zgonem według sposobów popełnienia, stan na dzień 31.12.2022 r.
8. Wykres 8. Przyczyny zamachu samobójczego, stan na dzień 31.12.2022 r.
9. Wykres 9. Zamachy samobójcze zakończone zgonem według przy czyny, stan na dzień 31.12.2022
10. Wykres 10. Osoby w zamachach samobójczych według zakłócenia stanu świadomości, stan na dzień 31.12.2022 r.
11. Wykres 11. Zamachy samobójcze zakończone zgonem według zakłócenia stanu świadomości, stan na dzień 31.12.2022
12. Wykres 12. Osoby w zamachach samobójczych według wieku, stan na dzień 31.12.2022 r.
13. Wykres 13. Zamachy samobójcze zakończone zgonem według płci, stan na dzień 31.12.2022 r.
14. Wykres 14. Osoby w zamachach samobójczych według stanu cywilnego, stan na dzień 31.12.2022 r.
15. Wykres 15. Zamachy samobójcze zakończone zgonem według stanu cywilnego, stan na dzień 31.12.2022 r.
16. Wykres 16. Osoby w zamachach samobójczych według wykształcenia, stan na dzień 31.12.2022 r.
17. Wykres 17. Zamachy samobójcze zakończone zgonem według wykształcenia, stan na dzień 31.12.2022 r.

18. Wykres 18. Osoby w zamachach samobójczych według źródła utrzymania, stan na dzień 31.12.2022 r.
19. Wykres 19. Zamachy samobójcze zakończone zgonem według źródła utrzymania, stan na dzień 31.12.2022 r.
20. Wykres 20. Pacjenci leczeni psychiatrycznie w 2022 r. w Szpitalu Wojewódzkim w Łomży
21. Wykres 21. Mieszkańcy powiatu łomżyńskiego objęci opieką zespołu leczenia środowiskowego w latach 2020, 2021 i 2022
22. Wykres 22. Struktura wiekowa mieszkańców DPS
23. Wykres 23. Liczba uczestników ŚDS w Kownatach wg miejsca zamieszkania

7. Spis Tabel

1. Tabela 1. Osoby dorosłe w zamachach samobójczych w Powiecie Łomżyńskim w 2022 r.
2. Tabela 2. Dzieci do 16 roku życia
3. Tabela 3. Orzeczenia z symbolem 01-U, 02-P, 12-C ogółem ze względu na wiek
4. Tabela 4. Orzeczenia z symbolem 01-U, 02-P, 12-C ogółem ze względu na płeć:
5. Tabela 5. Osoby dorosłe po 16 roku życia
6. Tabela 6. Orzeczenia z symbolem 01-U, 02-P, 12-C ogółem ze względu na płeć:
7. Tabela 7. Ilość orzeczeń ze względu na stopień niepełnosprawności
8. Tabela 8. Ogółem orzeczenia z symbolem 01-U, 02-P, 12-C ze względu na wiek
9. Tabela 9. Ogółem orzeczenia z symbolem 01-U, 02-P, 12-C ze względu na wykształcenie
10. Tabela 10. Ogółem orzeczenia z symbolem 01-U, 02-P, 12-C ze względu na aktywność zawodową
11. Tabela 11. Jednostki chorobowe pacjentów Szpitala Wojewódzkiego w Łomży oraz Poradni Zdrowia Psychicznego SALUS w 2022 r.
12. Tabela 12. Pacjenci leczeni psychiatrycznie w 2022 r. Szpitalu Wojewódzkim w Łomży z powiatu łomżyńskiego
13. Tabela 13. Pacjenci leczeni psychiatrycznie w 2022 r. w Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych SALUS z powiatu łomżyńskiego
14. Tabela 14. Pacjenci Zespołu Leczenia Środowiskowego z powiatu łomżyńskiego w latach 2020,2021 i 2022
15. Tabela 15. Osoby leczone w Wojewódzkim Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży w latach 2020 -2022 z powiatu łomżyńskiego
16. Tabela 16. Osoby leczone w Wojewódzkim Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży w latach 2020 -2022 z powiatu łomżyńskiego z podziałem na kobiety i mężczyzn
17. Tabela 17. Dzieci i młodzież w Ośrodku Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Sławcu w latach 2021-2022
18. Tabela 18. Uczestnicy WTZ w Nowym Cydzynie wg grup wiekowych
19. Tabela 19. Rodzaje zaburzeń wśród uczestników zajęć WTZ w Nowym Cydzynie
20. Tabela 20. Uczestnicy WTZ w Nowym Cydzynie wg stopnia niepełnosprawności
21. Tabela 21. Uczestnicy WTZ w Nowym Cydzynie wg miejsca zamieszkania

- 22. Tabela 22. Struktura wiekowa mieszkańców w poszczególnych DPS
- 23. Tabela 23 Uczestnicy / Rodzaje zaburzeń psychicznych wśród uczestników ŚDŚ
- 24. Tabela 24 Liczba osób, które uzyskały w PCPR w Łomży pomoc w formie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych ze środków PFRON
- 25. Tabela 25. Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi lub upośledzeniem umysłowym, które uzyskały w PCPR w Łomży pomoc w formie skierowania do placówki wsparcia dziennego lub umieszczenia w DPS
- 26. Tabela 26. Zestawienie orzeczeń i opinii wydawanych przez PPP Nr 1 w Łomży w latach 2020-2022
- 27. Tabela 27. Zestawienie orzeczeń ze względu na przyczynę ich wydania
- 28. Tabela 28. Dane dotyczące ilości i rodzaju zaburzeń psychicznych dzieci zdiagnozowanych i objętych formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 1 w Łomży
- 29. Tabela 29. Dzieci objęte wsparciem w ramach realizacji wczesnego wspomagania rozwoju:
- 30. Tabela 30. Osoby zarejestrowane w PUP w Łomży jako osoby bezrobotne i poszukujące pracy
- 31. Tabela 31 Formy wsparcia realizowane przez PUP na rzecz osób z niepełnosprawnością psychiczną